

308394

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడున

VOL. 2.

చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 2 వ తేది శుక్రవారము.

సంపుటము. ౨

రాక్షస నామ సంవత్సర శ్రావణ మాసము బహుళ ద్విత్వీయ

అమృతాంజనము

స్వప్నము!

గుణవర్ధకము!

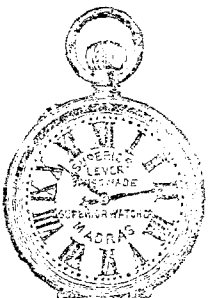
అమృతాంజనము.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన మందు. ప్రాథమిక దశ లో కడిగి చూడకు అమృతాంజనమును పయోగించిన యెడల లోగము పెద్దదయి తరువాత ఉబ్బసము క్రింద దించు పడిత మునకును ఉబ్బసము నకును అంత సంబంధము గలదు. జరిగించును.

ప్రతియింటి నుంచునగిరి చవుకయైన పట్టుటవలన శరీరమందలి చున్న పుష్కలములను తొలగించి దేహమున కార్చుచున్నది. సహ సీసా 1.5 0.8-0 లు. అమృతాంజనము డిప్లో, 6 త.

సుపీరియర్ టైం గ్లాసులో సహ ధరి దీనికి 5 సంవత్సరము

యొక తయారుచేయబడినది. కాని ఇది ఒక రొక్కదన తీయదైనది తియి. చాల తాళము పనిచేయుచున్నది. యార మిడియెటియేయని యనుభవము కనేక గడియారములు భర్తయి పనిచేయుచున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడండి.

అమృతాంజనము

యుద్ధచరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిత! సంవత్సరము

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవ సంవత్సరాదినంచిత సిద్ధమగుచున్నది విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ వైశ్యసేన, చరిత్ర, సవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోమహమ్మదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక సంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిమ్ముద్రించబడుచున్నది.

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు దేశములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు, వాటివలయులు; 3. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాదుము వాటివలయులు; 4. దుర్బలగు నిర్మాణము వాటివలయులు; 5. నానారాల ఫిరంగుల పటములు; 6. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్ష యుద్ధవేదముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 7. యుద్ధమునకు సంబంధములను చెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రపత్రికముగ నుండగలదు. పెద్దయోక్కతియందు 300 పుటలకు మించియుండును. త్వర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశైల్యులైన లోకమాన్య గోపాల రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడిన ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు వెల
- " అర్ధసంవత్సర " "
- ఆంధ్రనారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు " ఇతరులకు "

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారుల దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింప ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము; తంబు శెట్టినిధి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

1. దేశమునందు విచారణచేయలేదు? (2) నివిలసంబంధము లగు దావాలును అపీళ్లును ఎన్ని ప్రస్తుతము ఫయలులలో నున్నవి? వానిలో 2-1 సంవత్సరములనుండి ఎన్ని నిలువయున్నవి? (3) సేలములలో నిలువపడినవని పూర్తిచేయుటకు ప్రాక్టర్లు వారితో నాలోచించి దొరతనమువారిక గలుగజేసి నియమించెదరా?

ఉ. (1) (2) మాకేమియును తెలియరాలేదు. (3) అవసరమనితోచినచో ప్రాక్టర్లువారు నియమించెదరు.

ప్ర. 75. ఈ 1915-వ సం॥ం డిసంబరు నెలలోపున మరమంగళమునుండి సేలమునకుగాని సేలమునుండి అత్రాంకి గాని చేయించు ఇనపదార్థులను కొంతవరకైన చేయునట్లు రయిల్వేవారికి వ్రాసెదరా?

ఉ. సేలము మరమంగళము లోనామార్గము వారం భించుటనుగూర్చి దొరతనమువారివరకే రైల్వేబోర్డుకు వ్రాసిరి.

గౌ. రావుబహదూరు బయ్యో నరసింహేశ్వరశర్మగారు.

ప్ర. 76 (1) 1913-14 రాజకీయ సంవత్సరము ముగియునప్పటికి సహకారసంఘ శాసనముక్రింద నమోదుచేయ బడగోరుచు పంపబడిన దరఖాస్తులలో నిలువయుండిపోయిన వానిలో నెట్టివల నెన్ని నమోదుకాబడినవి. (2) 1914 లో డిశంబరు నెలాఖరులోపున దరఖాస్తులెన్ని వచ్చినవి? ఎన్ని నమోదు చేయబడినవి? ఎన్ని ప్రోసీయబడినవి? (3) గోదా వరిజిల్లా అవలాపురం తాలూకానుండి వచ్చిన దరఖాస్తులలో పరిష్కరింపబడకుండ నున్నవెన్ని? ఎంతకాలమునుండి నిలువ యున్నవి? నిలువయుండుటకు కారణమేమి? చాలకాలము నిలువయున్నవిగూడ గలవా?

ఉ. ఈ విషయమును గూర్చిన లెక్కలు తెప్పించిన గాని చెప్ప వీలులేదు.

ప్ర. 79 (1) 918 వ సంవత్సరమున విశాఖపట్టణము జిల్లాలో పెద్దపులులవలనను చిరుతపులులవలనను బిందుగలవల నను చంపబడిన 247 మృత్యులను కేవలము పెద్ద పులులవలన చంపబడినవారే 108 గు గలరనుట నిజమేనా? (2) ఆజిల్లాలో సమీపమున గల మృత కలుగజేయునట్లు నావారించు టకు ప్రయత్నింతురా

రటులనే తెలిసిరి (2) కూర వలేమండనే పట్టా లియ్యబడు ట బహుమతులుగూడ నాజిల్లా పుంపబడినవి. ఆదవుల కాఖల లోట చీటులనేర్పరుచుట పండుకమైన నూచించినచో దు.

బహుశా దొరతనమువారే 1913 మొదలు 1915వరకు చదున కలు 1915వరకు చదునలసిన పంపిణీగాని స్వయముగావచ్చి యు గోదావరి కృష్ణాజిల్లాల యును దొరతనమువారికి తెలి యు నారయుటకును వారికి బతును దొరతన వారు ప్రయ

రుగుదురు. ఆజిల్లాల వారట్టి చింతించున్నారు. ఆదవుల లను చేసెదరు. 1915 మొదలు 1915 లోను ముగ్గురు తెలుగువారు ఖపట్టణము నుండియు ఒకరు ల్లూరునుండియు వచ్చిరి.

వ్యవసాయక పారిశ్రామిక కాఖ లుగా జీతమును పుచ్చుకొను ప్రత్యేకలక్షణములేవి? ఆవసల యూకోపియనుల కిదివరకుక కాఖలను బలపరుచుటపై ఆధి

(3) ఈ కాఖలలోని యుద్యోగ సండుటకు ఈరాజధాని నుండి ముదేశమునకు దొరతనమువారు

మింకొకసారి యడిగిన తెలిపె రు 800 రూపాయలతము పుచ్చు ట 6 గురిని నెలకు 200 రూపా చేపనరుల నిద్దిని క్రొత్తగా నేర్ప రు అంగీకరించిరి. వ్యావసాయక

కాఖను సంస్కరించుట కింక ను తీరవులు మాకు చేరలేదు. పారిశ్రామికపాఠశాలలకు పరీక్షాధికారి నొకని నియమించుట కు తీరువియ్యబడినది. తగినవానిని పంపుటకు ఇండియానుంట్రి గారో ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. చెన్నపురిలో ను తీర భాగమున నొక పారిశ్రామికపాఠశాలను, కాకినాడలో నొక యంత్రకాస్త్రబోధక పాఠశాలను, ఏర్పరుచు విషయములు మాత్రమే ఆలోచనలో నున్నవి. (3) ప్రభుత్వమువారు ప్రతి సంవత్సరమును పారిభాషిక విద్యార్థి జీతములను కొన్నిటిని విచ్చుచున్నట్లు ఇంగ్లాండు మున్నగు పాశ్చాత్యదేశములలో హిందూదేశీయుల విద్యాభ్యాసముచేయుట కావేశములే ప్రస్తుతము సహాయభూతము లగుచున్నది. ఇంకేమియును చే యుట యవసరమని తోచలేదు. 10-3-1915-వ తేదీ గ్ల 640 రెవిన్యూసంబరగల గవర్న మెంటు ఆద్యరున గౌరవసభ్యులు చూడదగును. దానిని ప్రతికాధిపతులకు పంపుచుంటిమి.

ప్ర. 82-గంభాము జిల్లాలోని సేత పనివాండ్రకు ముఖ్యముగ బరంపురములోనున్న పట్టుకేతగాండ్రకు సేతపని నేర్పటకు (1) బరంపురములోగాని యాచుట్టుపట్లగాని సేత పాఠశాల నేర్పరుచుటకు నూచనలేమైన గలవా? (2) త్వరలో నట్టిపాఠశాల నేర్పరుచు ప్రయత్నములు చేసెదరా?

ఉ. (1) లేదు (2) మధురలోని పారిభాషిక పాఠ శాలలో సేత నేర్పుట కేర్పాటులు చేయబడినవి. దాని ఫలిత ముతేలువరకును మరియొక పాఠశాల నేర్పరుప దలంపులేదు. కాని ప్రస్తుతము సేతపనిలో నూతనపద్ధతులను నూతనోప కరణముల నుపయోగించుటకలన కలుగు లాభముల ను తీర జిల్లాలలోని వారికి తెలుపుటకంటె వానిని ప్రదర్శించిచూపుట కొక సంచార సంఘము నేర్పాటుచేసెతిమి.

గౌ. టి. కన్యండుగారు.

ప్ర. 85-(1) చెన్నపురిలో అద్దెబండ్ల శాసన ములలో నెట్టిసవిమ్మట మరల నేర్చిన యువకులములకు స్వరణలు చేయుట డెనా? (2) ఇతర రాజధానిపట్టణములలోని అద్దెబండ్లతో పోల్చిచూచినచో నిపట్టణముననున్న బండ్లను గుర్రములను గలదు సీతయంతున్నవని దొరతనమువారు చెప్పుదురా? (3) వీనిని చేయుటకేమైన చేయదలచితిరా?

ఉ. (1) (2) ప్రస్తుతము గాన కనుకలము కాదని తోచిన బండిని నమోదుచేయవండుటకు పోల

గారికి శాసనప్రకార మధికారముకలదు. శాసనప్రకారము గుత్తముల నమోదు విధింపబడలేదు. ఈపని కమిషనరు సరిగ చేయుటలేదని మాకెరును వ్రాసియుండలేదు. అద్దెపుచ్చుకొని బండక్కి శాసనము వర్తింపదు (11.) మేమేమియును జోక్యము కలిగించుకొన గోరము.

గంగగి ౧౬ సంవత్సరములకు ఆదాయవ్యయముల పట్టిక.

గౌ. సర్. హర్లాల్ బ్రాహ్మణ్. సి. యస్. వి. కె. సి.వి. జి. గారు ఆదాయవ్యయములపై ప్రశ్నమును సమర్పించిరి. గతపక్ష మున సమర్పింపబడిన ఆర్థికప్రశ్నమునకును దీనికి మార్పెమి యునులేదు. కేవలము నపుడే వివరించితినిగాన మరల నిపు డేమియు నుడువ నక్కరలేదని ప్రతిపాదనలు నుడివిరి. ఈ విషయముగు చర్చ నిలిపియుంచబడిన.

తిర్మానములు.

మెరకభూములమీద నీటిపన్ను.

గౌ. కే.ఆర్.వి. కృష్ణారావు గారి తీర్మానమును ప్రతి పాదించిరి. "(1) కొబ్బరితోటలు మున్నగు తోటలకు విధింప బడిననీటి నే చెఱు, తిరులపాకు, అరటి, పసుపు, కఱ్ఱ పెండలము తోటలకుకూడ నీటిపన్ను విధించుటకును (2) అము చాలకు పొగాకుకు ప్రస్తుతము విధింపబడుచున్న $\frac{1}{2}$ పన్నును $\frac{1}{4}$ పన్నునకు తగ్గించుటకును, వీలగునట్లు బోర్డుసాండిగు ఆర్డరులను సవరింప గోరెదము." నీరు, సాగుబడి భూముల కొసగబడు నీటికన్న రెండు రెట్లధికముగ తోటల కొసగ బడుచున్న ననుట నిజముగాదు. ప్రస్తుతము విధింపబడు చున్న పన్ను చాల హెచ్చుగా నున్నది. వర్షములు కురి యకపోయినప్పుడే రైతు తోటకు దొరతనము వా రిచ్చునీటి నుపయోగించును. వరిపంటకు కావలసినంత నీరీ తోటల కవసరములేదు. ఒకకార్తిలోగాని రెండుకార్తులలో గాని రైతుయొపయోగించుకొనిన నీటినిబట్టి పన్ను చెల్లించు నవకాశ మురైతుకుకలిగివలెను. అనిప్రతిపాదనలు నుడివిరి.

గౌ. రామభద్రనాయుడు గారి తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఈవైరు లను పెట్టభూములలో పండించురైతుల కొసగబడు సదు పాయములను వీనిని పల్లపుభూములలో పండించు రైతులకు గూడ కలుగ చేయవలెను. వీనివలన కలుగుభాధము రైతుకే నెత్తవలెను అని ఆయన నడిచిరి.

కాఖను సంస్కరించుట కింక ను తీరవులు మాకు చేరలేదు. పారిశ్రామికపాఠశాలలకు పరీక్షాధికారి నొకని నియమించుట కు తీరువియ్యబడినది. తగినవానిని పంపుటకు ఇండియానుంట్రి గారో ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. చెన్నపురిలో ను తీర భాగమున నొక పారిశ్రామికపాఠశాలను, కాకినాడలో నొక యంత్రకాస్త్రబోధక పాఠశాలను, ఏర్పరుచు విషయములు మాత్రమే ఆలోచనలో నున్నవి. (3) ప్రభుత్వమువారు ప్రతి సంవత్సరమును పారిభాషిక విద్యార్థి జీతములను కొన్నిటిని విచ్చుచున్నట్లు ఇంగ్లాండు మున్నగు పాశ్చాత్యదేశములలో హిందూదేశీయుల విద్యాభ్యాసముచేయుట కావేశములే ప్రస్తుతము సహాయభూతము లగుచున్నది. ఇంకేమియును చే యుట యవసరమని తోచలేదు. 10-3-1915-వ తేదీ గ్ల 640 రెవిన్యూసంబరగల గవర్న మెంటు ఆద్యరున గౌరవసభ్యులు చూడదగును. దానిని ప్రతికాధిపతులకు పంపుచుంటిమి.

ప్ర. 82-గంభాము జిల్లాలోని సేత పనివాండ్రకు ముఖ్యముగ బరంపురములోనున్న పట్టుకేతగాండ్రకు సేతపని నేర్పటకు (1) బరంపురములోగాని యాచుట్టుపట్లగాని సేత పాఠశాల నేర్పరుచుటకు నూచనలేమైన గలవా? (2) త్వరలో నట్టిపాఠశాల నేర్పరుచు ప్రయత్నములు చేసెదరా?

ఉ. (1) లేదు (2) మధురలోని పారిభాషిక పాఠ శాలలో సేత నేర్పుట కేర్పాటులు చేయబడినవి. దాని ఫలిత ముతేలువరకును మరియొక పాఠశాల నేర్పరుప దలంపులేదు. కాని ప్రస్తుతము సేతపనిలో నూతనపద్ధతులను నూతనోప కరణముల నుపయోగించుటకలన కలుగు లాభముల ను తీర జిల్లాలలోని వారికి తెలుపుటకంటె వానిని ప్రదర్శించిచూపుట కొక సంచార సంఘము నేర్పాటుచేసెతిమి.

గౌ. టి. కన్యండుగారు.

ప్ర. 85-(1) చెన్నపురిలో అద్దెబండ్ల శాసన ములలో నెట్టిసవిమ్మట మరల నేర్చిన యువకులములకు స్వరణలు చేయుట డెనా? (2) ఇతర రాజధానిపట్టణములలోని అద్దెబండ్లతో పోల్చిచూచినచో నిపట్టణముననున్న బండ్లను గుర్రములను గలదు సీతయంతున్నవని దొరతనమువారు చెప్పుదురా? (3) వీనిని చేయుటకేమైన చేయదలచితిరా?

ఉ. (1) (2) ప్రస్తుతము గాన కనుకలము కాదని తోచిన బండిని నమోదుచేయవండుటకు పోల

గారికి శాసనప్రకార మధికారముకలదు. శాసనప్రకారము గుత్తముల నమోదు విధింపబడలేదు. ఈపని కమిషనరు సరిగ చేయుటలేదని మాకెరును వ్రాసియుండలేదు. అద్దెపుచ్చుకొని బండక్కి శాసనము వర్తింపదు (11.) మేమేమియును జోక్యము కలిగించుకొన గోరము.

గంగగి ౧౬ సంవత్సరములకు ఆదాయవ్యయముల పట్టిక.

గౌ. సర్. హర్లాల్ బ్రాహ్మణ్. సి. యస్. వి. కె. సి.వి. జి. గారు ఆదాయవ్యయములపై ప్రశ్నమును సమర్పించిరి. గతపక్ష మున సమర్పింపబడిన ఆర్థికప్రశ్నమునకును దీనికి మార్పెమి యునులేదు. కేవలము నపుడే వివరించితినిగాన మరల నిపు డేమియు నుడువ నక్కరలేదని ప్రతిపాదనలు నుడివిరి. ఈ విషయముగు చర్చ నిలిపియుంచబడిన.

తిర్మానములు.

మెరకభూములమీద నీటిపన్ను.

గౌ. కే.ఆర్.వి. కృష్ణారావు గారి తీర్మానమును ప్రతి పాదించిరి. "(1) కొబ్బరితోటలు మున్నగు తోటలకు విధింప బడిననీటి నే చెఱు, తిరులపాకు, అరటి, పసుపు, కఱ్ఱ పెండలము తోటలకుకూడ నీటిపన్ను విధించుటకును (2) అము చాలకు పొగాకుకు ప్రస్తుతము విధింపబడుచున్న $\frac{1}{2}$ పన్నును $\frac{1}{4}$ పన్నునకు తగ్గించుటకును, వీలగునట్లు బోర్డుసాండిగు ఆర్డరులను సవరింప గోరెదము." నీరు, సాగుబడి భూముల కొసగబడు నీటికన్న రెండు రెట్లధికముగ తోటల కొసగ బడుచున్న ననుట నిజముగాదు. ప్రస్తుతము విధింపబడు చున్న పన్ను చాల హెచ్చుగా నున్నది. వర్షములు కురి యకపోయినప్పుడే రైతు తోటకు దొరతనము వా రిచ్చునీటి నుపయోగించును. వరిపంటకు కావలసినంత నీరీ తోటల కవసరములేదు. ఒకకార్తిలోగాని రెండుకార్తులలో గాని రైతుయొపయోగించుకొనిన నీటినిబట్టి పన్ను చెల్లించు నవకాశ మురైతుకుకలిగివలెను. అనిప్రతిపాదనలు నుడివిరి.

గౌ. రామభద్రనాయుడు గారి తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఈవైరు లను పెట్టభూములలో పండించురైతుల కొసగబడు సదు పాయములను వీనిని పల్లపుభూములలో పండించు రైతులకు గూడ కలుగ చేయవలెను. వీనివలన కలుగుభాధము రైతుకే నెత్తవలెను అని ఆయన నడిచిరి.

సాంఘికవార్తలు.

కాలమానము. - నిన్ను సభాకోష్ఠస్థితి 92-7 మాత్రము, అధికావస్థస్థితి 72-2 మాత్రము.

దీపముల వెళ్ళి. - నేడు సాయంకాలము 6-49 గంటలకు దీపములు వెలిగింప వలయును.

స్టేషనుమీటి పరీక్ష. - జరగనున్న పరీక్షకు పోవు వారికిని స్టేషనుండి హాజరీ క్లెయిమ్మిచ్చుట బదులుగా.

ప్రెస్టుయూనియను కలబ్బు. - ఎనిమిదవ సంవత్సరపు ఛాంపియన్ షిప్ బంతులను వచ్చేది నెల 2, 3, 4 తేదీల నాడబడును.

రాక. - ఉపకార వేతనము. తీసికొనిన కొచ్చిక దివాన్ ఏ. శంకరయ్య, బి. ఏ. ఎఫ్. ఎమ్. యూ. గారు తిరుచనాపల్లినుండి తైలదేవి నిన్ను చెప్పి పురి చేరిరి.

విక్రయకర్తల కలెక్షన్ ఇన్ స్టిట్యూటు. - ఇది నేడు రేపు ఎల్లండి యాస్టరు సెలవులనిమిత్తము మూసివేయబడును.

అప్రెంటిసుల పరీక్ష. - ఈనెల 10 - వ తేదీని న్యాయకార్యాలలో జరగదయ్యావరీక్షకు 122 కంటెంట్ కు వకాసంత నుండి హాజరయ్యెదరని తెలియవచ్చును.

మదరాసు కార్పొరేషను. - నిలిపివేట్ట బడిన స్పెషలు మింటింగు వచ్చేది 9-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు జరగును; అప్పుడు 1915-16 వ సంవత్సరపు బడ్జెట్ ఎన్ టేటును గూర్చి విచారించబడును.

ఇంగ్లీషు మెయిలు. - స్టీమరును రయిలును సరిగా వచ్చునెడల, ఇంగ్లీషు మెయిలు రేపు సాయంకాలము 5 గంటలకు చెప్పి పురిలో బట్టాడా చేయబడును. పోస్టు బాక్సులు గలవారి మెయిలు 4 గంటలకు బట్టాడాకు సిద్ధమగును.

రామాయణోపన్యాసములు. - ఎల్లండి ఆదివారం పరరాష్ట్రము 5 గంటలకు వైదాపేటనుండి రామానుజ విజయలీలను మండిమున వైస్రాయిగారికి యుపన్యాసములకు సంబంధించిన చెండ్లముపన్యాస మొనంగబడును.

శాస్త్రవిచారణసభ. మైలాపూరు. - శత్రుశనివారము సాయంకాలము 6-15 గంటలకు పడమటి మాడవిధి 65 నెంబరు కృష్ణవలస మండిమున ఈశ్వరకృష్ణుని సాంఖ్యకారిలనుగూర్చి యుపన్యాసించబడును.

మహాజనోపకార సంఘము. - శత్రుశనివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు బ్రాహ్మేశ్వరశ్రీశ్రీయ దగ్గల నుండి పరచేయందలి పంచములను సంబంధించి పండిత టి. ఉలభునాథ మొదలియారుగారు మన ధర్మములను గూర్చి ప్రసంగించెదరు.

మైలాపూరు సంగీత సభ. - నేడు సాయంకాలము 4-15 గంటలకు శ్రీకపాలేశ్వరాలయ సమావేశందలి గోపాలనాయకరు మూడు హాలులో మందకాటతూహల కథ ప్రసంగించబడును. అక్కడ జరగనున్న రామాయణ కథాకాలక్షేపములూ నిది మూడవది.

సుగుణ విలాస సభ. - ఆయామును యధాధి కర్షించు నుద్దేశముతో శ్రీ వెంట్లండు ప్రభుదంపతుల యాజమాన్యముక్రింద నుత్తముండున వైసభివారు ఈనెల 7 - వ తేదీ బుధవారము రాత్రి 9 గంటలకు రాజితోటయందు ఎస్. ఐ. ఏ. ఎ. కట్టవలసూ, డి. ఐ. ఆఫ్. థా. డి. మైండ్ ఫుల్ థియేటర్, ఇండియా థ్రూ డి. జె. అను రూపములను ప్రదర్శించెదరు. టికెట్లు డ్రైండియు విక్రయింపబడును.

మదరాసు మెడికల్ కళాశాల. - చెండ్లవరకలి యెల్లెక్కోరేటువారు (1) గాత్రసాహేబు సి. బి. రామరావు, ఎల్. ఎమ్. ఎస్. ఎమ్. డి. గారిని, (2) ఎమ్. కృష్ణస్వామియ్యయ్య, ఎమ్. డి. సి. ఎమ్. గారిని, (3) రావుసాహేబు ఎమ్. సి. కోమల్, ఎల్. ఎమ్. ఎస్. గారిని నెన్నుకొని; మూడవతరగతి యెల్లెక్కోరేటువారు (1) యు. రామరావు గారిని, (2) జి. ఎల్. ఫిలిప్, ఎల్. ఆర్. సి. సి. సావెస్, ఎల్. ఎఫ్. సి. ఎస్. గారిని నెన్నుకొని.

బక ప్రసంగము. - నిన్ను రాష్ట్రము 10-30 గంటలకు నెం 35 గంటలముండి బ్రాహ్మేశ్వర మన్నదివైపు పోవుచుండగా, అప్పుడే బ్రాహ్మేశ్వర తిరుగుచుండిన కోవిలండి యొక్క దానికి కొట్టుకొనెను. కోవిలండి వెనకటి చక్రములతో నొకటి విడిగి ముక్కలయి పోయెను. అప్పుడవశము వలన బండిలోని వారి కెవరిని దెబ్బలు తగులలేదు.

ఆశ్రమావమానకు బ్రాముబండి. - బ్రాహ్మణుడే కారకుం డనియు పీఠులముగలో బ్రాముబండి పోవునపుడు హెచ్చరింపవలయుననియు కోవిలండిలోన్న ఎస్ స్టేంజి బ్రోకరు టి. సదాశివరావుగారు చెప్పుచున్నారు.

బొక్కోతయెలిమొంటి పాతశాల. - మొన్న సాయంకాలము నేయిదముల దగ్గలజముల్లూర్ శిథిలో నిన్ను బాతులవారి యుపయోగము నిమిత్తము తాముకట్టించిన యొకపాఠశాల భవనమును కింగ్ అండ్ కంపెనీకి సంబంధించినట్టియు కార్పొరేషను కమిషన్ నెట్టియు సి. రామానుజము నెట్టిగాను తెలిచి ప్రజలలో తన్నవమును గావించి; ప్రసంగసందర్భమున విద్యా విషయమై యావచ్చుచిన సంతోషపూర్వకముగ వినియోగించెదమని వక్కాణించిరి; అపాతకాలయందలి విద్యార్థులకు వస్త్రములను మితాయిలను పంచివెట్టిరి. అప్పుడక్కడనుండి న్యూజ్ ఇన్ స్పెక్టరు ఏ. సి. ప్రసాదాచి వారయ్యగారు వివిధవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనములతో సంబంధముకలిగియున్న నెట్టిగాని కడుంగడు ప్రశంసించిరి.

ఆనందాశ్రమ సాధుమహాసంఘము, మదరాసు. - ఈ సంఘముయొక్క యాజపసంవత్సరపుసభ వేటియందలి మేడాక్కుడికి నెం 17 రు గృహయందు నిన్ను ప్రారంభమైనది. ఈసందర్భముందీక్షించి వేదాంతతత్వవిషయ కోపాన్యాసము లానంగబడును. - నేడు సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆరిషద్వర్గమును, వాని పాతువులను, వానిని లోబడుచున్న పద్ధతులను గూర్చి బెంగళూరునుండి శ్రీ రామకృష్ణమఠమునకు సంబంధించిన శ్రీ యోగేశ్వరానందస్వామిగారు రాండ్లయమున నుపన్యాసించెదరు; రేపుసాయంకాలము 5 గంటలకు కోలూరునున్నకు సంబంధించిన శ్రీ నుబ్బయ్యస్వామిగారు పంచాక్షరభాష్య శాస్త్రార్థ నిర్ణయమునుగూర్చి యజమానును, 6 గంటలకు మైలాపూరు రామకృష్ణమఠమునకు సంబంధించిన శ్రీ సర్వానందస్వామిగారు రసభక్తిసేదమైన వేదాంతమునుగూర్చి యాండ్లయమున నుపన్యాసించెదరు; ఎల్లండి సాయంకాలము 5 గంటలకు శ్రీ నుబ్బయ్యస్వామిగారు ఆత్మపురాణ శాస్త్రార్థనిర్ణయమునుగూర్చి యజమానును, 6 గంటలకు శ్రీ యోగేశ్వరానందస్వామిగారు ముక్తి గూర్చి యాండ్లయమున నుపన్యాసించెదరు.

మదరాసు మహాజనసభ. - మదరాసు పాఠశాల నిన్ను సాయంకాలము మహాజనసభ భవనమున నొకసార్వజనిక సభ గావించిరి. ఇది మహాజనసభ వార్యయొక్కయు మదరాసు ప్రావిన్స్ యల్ కౌంగసు కమిటీవారియొక్కయు యాజమాన్యముక్రిందజరగెను. దివాన్ హదూర్ ఎమ్. ఏ. కోవింద రావునయ్యగారు రంగనాధాపత్రము వహించిరి. ఆ గ్రామనాధిపతి గారి ప్రారంభోపన్యాసమైనవెనక, యునై టెడ్ ప్రావిన్సుల కమ్యూనిటీ యెక్స్ ప్లానేట్ కళానియను ప్రభుసభవారు రద్దపజచివెషయమును ప్రబలుముగ ప్రతిఘటించుచు, ఇది వజక చిరకాలమునుండి యాలశక్తియు చేయబడుచున్న యా సంస్కరణమును సత్వరముగలభింపజేయుటకై కార్యమువేంటనే ప్రయత్నింపవలెనని ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు ప్రతిపాదించిరి. మగగాను ముసల్మాన్ లిగు కార్పొరేషన్ యాకూబ్ హసామ్ నేలుగారు దానికి నోడ్వడిరి; గౌ. జి. ఎమ్. రామచంద్రరావు; శ్రీ. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు బలపజచిరి. అంతట నా తీర్మానము ప్రీక్షముగ నామోదించబడెను. తదనంతరము సామ్రాజ్యము యొక్కయు హిందూదేశము యొక్కయు యోగదేవముల నిమిత్తము ప్రోహేంజి ప్రభువుగారి యుద్దేశకాలము మితి యధమపక్షము యుద్ధావసాస పర్యంతమైనను హెచ్చించబడుట పారశభాగ్నిప్రాయము; గౌ. జి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు చెండ్ల తీర్మానము నుపహాదించిరి; దివాన్ హదూర్ సి. కరీబాకర్ మీసను గారు దాని నామోదించిరి; సి. పి. రామస్వామయ్యగారును, దేవదాసుగారును గౌ. జి. ఎస్. కృష్ణరావు, శ్రీ. రామయ్యగారు గారులను బలపజచిరి. అంతట నది యప్రతిపాతముగ నామోదించబడినది. విగ్రహాభిషేకము, అగ్రామనాధిపతిగా శ్రీ శ్రీరామయ్యలకు కవునియొక్కవారు ఇండియా క్లబ్బునెట్టిగానక విక్రతి మూలముగా నెడయెడలను కథికారమియ్య(బహుళమున) కే. ఎస్. అయ్యగారు ప్రతిపాదించిరి; అభిగిరినాయకుగా రామాయందరి; సభవారు సమృద్ధించిరి. అగ్రామనాధిపతిగారికి కృతజ్ఞతాభివాదము లిచ్చుచుటతో సభ సమాప్తమయ్యెను.

చెండుపంటలు పండుటకు పట్టునంతకాలము చేసెలో నుండు పంటలకన్నటిని 1 క్లెట్టు నీటి పన్ను చేయబడుచున్నది. ఈ పద్ధతి కొబ్బరితోటలు మున్నగు తోటలకు మాత్రములేదు. 1864 వ సంవత్సరము నుండి అట్టి తోటలకన్నెన్ని రెగింపబడినది. కొబ్బరితోటలు మున్నగు తోటలను చేయబడు ప్రోత్సాహము కలిగించుట కొరకే అటుల చేయబడినది. అదిగక కొబ్బరితోటలకు నీరు మిక్కిలి తక్కువ పట్టును. కొబ్బరితోట పెరిగిన పిమ్మట దానికంత నీరక సంములేదు. వానినితి ఈ మెరకపంటలకు భిన్నమైనది. వానికి ప్రత్యేక పు ఏ రాటు చేయుటయు క్రమము కాదనితలపబడుచున్నది. అట్టి వో నట్టి మనహాయింపు చెఱుతుతోటలు మున్నగువానికిగూడ కలిగించుటవలన చాల చిక్కుకలుగును. ప్రతిసంవత్సరమును గ్ర. మోద్యోగులే పంట ఎన్ని నెలలన్నదియు వ్రాయవలసివచ్చును. గోదావరి కృష్ణా జిల్లాలలో చెఱుతుతోటలకు తెగులు విస్తారముగ కలుగుచున్నను గూడ చెఱుతుతోటలను వేయవద్దతి తగ్గుటలేదు. 5 ఏండ్లలో నీ ప్రదేశము 6700 యకరములనుండి 7600 యకరములవరకును హెచ్చినది. పొగతోటలనువేయు మాడుజిల్లాలోనను ఆ ప్రదేశము 23 వేల యకరములవరకును పెరిగినది. నీటిపన్ను హెచ్చుగానున్నట్లు తోచుటలేదు. జమీందారు లింతకన్న తక్కువపన్ను వసూలు చేయుచున్నట్లవడదు. ఈ మాడుజిల్లాల వారికిని ప్రత్యేక పు రేటు విధించుటకు తగినంత కారణము లేదు. ఇట్లు తగ్గించకుండుటకు సాలా గభ్యంతరములుకలవు. (1) ఈపంటలలో భేదములేదు. (2) లాభము హెచ్చుగానున్నది. (3) కృష్ణసాయము హెచ్చినది. (4) ఏవో యొకచోట తగ్గింప నవసరము కనపడదు. కాన దొరతనమువారీ తీర్మానము సంకీర్ణంపజాల రని గౌ. శాస్త్రిగారు నుడిచిరి.

ఈ మనహాయింపు ప్రత్యేకముగ కొన్ని జిల్లాలకుమాత్రమే కొలుబడుటకాదు. శీతగిడు లటుల నేర్పడినవి. వరువేరు పంటల కనుకూలముగ వేరువేరు ఆధారములవైసి వేరు జిల్లాలకు వరించునట్టి నీటిపన్ను చట్టము చేయబడినదిని గౌ. రామచంద్రరావుగారు నుడిచిరి.

రైతు నీటికోరినప్పుడు చేసెలో సస్యమున్నంతమాత్రమున నతనికి పన్ను వేయట న్యాయముకాదని గౌ. బి. యెక్. శర్మగారు నుడిచిరి.

నీరు వాడినవారికే నీటిపన్ను విధింపవలసి యుండినవో నీరువాడని రైతునకట్టిపన్నును విధింపవలసరములేదు. దీని విషయమున కొంతచర్య యవసరమగును గాని ఆశాశమున నీరుపుచ్చుకొని వారికి పన్ను వేయటసరిగాదు. పంటలవలన లాభముకలుగుచున్నది గాన పన్నుధికము కాజాలదను వాదమునకు పంటలవిలువనుబట్టి పన్ను విధింపబడుట లేదని గౌ. కే. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు సమాధానముచెప్పిరి.

రైతుల తత్సాహముకలిగించుటకు రుషివత్స పంసరమున పల్లపు సాగుచేయరైతులకు తక్కువపన్ను విధింపబడినది. ఆపద్ధతిని రాజధాని యందంతటనుగూడ నేర్పరుచుట చరతనమువారి తలరపుగాదు అని గౌ. కార్పూగారు నుడిచిరి. తీర్మానము వీరిపోయినది.

భీమేశ్వరస్వామి యాలయము. - కృష్ణజిల్లా భీమవరము తాలూకా కాల్లూరు గ్రామములో భీమేశ్వరస్వామి యాలయ మొకటి:లదు. ఇది ఋషిప్రతిష్ఠితుని వాడుక. స్వామి వైవేద్యము నిమిత్తము 1717-18 సంవత్సరమున మొగలిఖాను సంతానాధీశులు శ్రీ కలిండి శ్రీ రంగరాజుగారు 30 ఏకరముల భూమి నివాముగానిచ్చియున్నారు. ఈదేవాలయ కార్యములు దివ్యముగా జరగుచుండే దీనికాని యావలనించుమించు 10 సంవత్సరముల నుండి యాలయమే శిథిలముకా జొచ్చినది. గ్రామవాస్తవ్యులు వెనువచ్చు సుబ్బరాజుగారు రమారమి రు 4,000 లు కర్కువెట్టి యుభయాలయములకు మగల కట్టించిరి తెలియజేయుటకు సంకసమగుచున్నది. సాయంబిరికెంతయుకృతజ్ఞులు. అని ఉప్పలపాటి వెంకటపతిరాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

భగవత్తత్వ బోధిని సభ. - టంక సాలవిధియందలి హిందూభియలాకిల్ వ్రాసాల్లూ హాలులో పండిత టి. లక్ష్మణాచారిగారు శత్రుశనివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు గరుడ గర్భావతారమును గూర్చియు, ఎల్లండియాది వారము సాయంకాలము 5 గంటలకు మయూర ధ్వజోపాఖ్యానమును గూర్చియు ప్రసంగించి భగవత్కథా కాలక్షేపము గావించెదరు.

జూ బు లు.

I
ఆచంట బాలికా పాఠశాల.

అయ్యా,

ఈ గ్రామములో గల యాపాఠశాల గుమారు 16 సంక త్సరముల క్రిందట స్థాపించబడి యిప్పటికి 215 మంది బాలిక లతో నాలుగు తరగతులవరకు 4 గురు ఉపాధ్యాయులచే బోధింపబడుచున్నది. ఈ పాఠశాలలోని బాలికల హాజరు విషయములో ప్రత్యేకమునుంచుచు మంచి రిమార్కులతో పెంపొందుచున్నది. 5-8-1915 తేదీని రెండవస్కూలు యినస్వేక్టరుగారు చిత్తగించి మంచి హాజరునుండు బడి అనియు, ఉపాధ్యాయులు బహు తక్కువయినను భవ నము చాల నిరుకయుడనియు రిమార్కు వ్రాయించినారు. ఈ రెంటి విషయములను సదరు పాఠశాలా ప్రధానోపా ధ్యాయులగు నుడుగుపాటి లక్ష్మీనరసింహ మూర్తిగారు చాలవ్యాయములు అధికార్లకు తెలియ పరుచుచున్నట్లుగా వినుచుంటిమిగాని యంతవరకు యేదిభయమైన వృద్ధియు ఈ పాఠశాలకు జరిగించియుండలేదు. పాఠశాలా విశాల విష యములో ఇంకొకగడి నె 1-కి రు 1-9-0 లు అద్దెకు కాంక్ష నుచేయించినారు. ఆ లెక్కతో కూర్చుండు అక్షర తరగతి. డివిజనుకు ఉపాధ్యాయుడు లేనందున బాలికలకు తగిన విద్య లభ్యముగాక ఆఖరుతరగతిలోనే రెండేండ్లుండవలసి వచ్చుచున్నది. కాన సదరు విద్యాకాఫికారులకు ప్రార్థిం చునదేమనగా ప్రస్తుతము ఆటవీడుపాఠశాలతో సమానముగా నుండియున్న ఉపాధ్యాయులముదాయమును బాలికలసంఖ్య బలముతో సరిపోవు అంగలూరు బాలికాపాఠశాలతో సమా నముగల దానినిగా చేసుగలండులకు ప్రార్థన.

గరిమెళ్ల లక్ష్మీనరసమ్మ.

II
గోడ్డుదరి చలివేంద్రులు, వానిస్థి.

అయ్యా,

ఈ రాజ మ హేంద్రనరమునుండి ధనశేక్వరమునకు వెళ్లు రహదారి జనము ప్రతిదినము రాత్రి యే నాలుగు గడియలు ద్రవోదుకోగాని జనసంతయు ఒంటెద్దు బళ్లమీదుగను గు జ్జువు బండమీదుగను కాలినడకనా ఇటునుంచి అటు, అటు నుంచి యిటు ప్రయాణమును చేయుచున్నారందు. బస్టికి, ఆతిని మీపమున నున్న ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటు కచేరీపనుల మీదనేమి, కాల్యపడకల ప్రయాణమునకేమి, రామపావాల క్షేత్రముని స్నానమునకేమి, శ్రీజన్నాచలమీదాని ఆలయమున జరుగు శుభకార్యముల నిర్వహింపవలెమి, యిటునుంచుయు అటునుంచుయు బాటసారులు కచ్చుచుపోవుచుండును. అటునుంచి కాల్య పడకల మీద గా వచ్చుజనము సదకుతోనుండు మోటబండలోను పడకల మరమ్మతువైరా పనివాంఠు వత్తులు ఉద్యోగములు అప్పుడప్పుడు అత్యవస రములగు పకలపబట్టి శేఖరాళిని విరామములేకుండ స్త్రీపు రుషారులు పిల్లలు నడచెను విశేషరహదారిగల గోడ్డున ఎల్ల వ్వగును సుంకతీరము పొడుగునను రాత్రింబగల్లు మంచితీర్థ మను ప్రకటకమ్మ ధర్మచలిశేంద్రులని పేరుబడిన మూడు చలివేంద్రులగువారు. అందులోయిటునుంచి ధనిశేక్వరము వెళ్లే వారికి ముగ్గురినిపట్ సరిహద్దులోపల్లె హోడ్డుదరిని హామ్మె ట్టు పేట సమీపమున నాశోర వారి చలివేంద్ర యును, ముగ్గురి పి పత్ సరిహద్దును దాటి సుమా గొక మైలుదూరమువెళ్లిన తరువాత హోడ్డున అం టి ధనశేక్వరం దాస్తవ్యులగు నక్కా వెంట్రయ్యగారి చలివేంద్ర యును, ఇందుకు పదిగజములదూరములో రాజమండ్రి వాస్త వ్యులు చల్లవల్లిరామబ్రహ్మం రంగయ్య, బాపయ్యగార్లపే రును నొకచలివేంద్రయను నుండియున్నవి. చలివేంద్రులకు కొం తెభూమియును ఇల్లును కట్టడికాశ్వోపుపనియెట్లు రాత్రిలక చక్కించి వెళ్లడిగా జరులకందరికే తెలియనటుల ప్రకటన బల్లయును కట్టబడియున్నది. కాని రహదారిజనమునకు మంచి తీర్థమును ఇచ్చు నొకరు య్యనిసిపత్ సరిహద్దుదాటిన పిమ్మట నుండిను చలివేంద్రులకేరే ఈమండు శేసవికాలముననే ముంచుకొని ఎక్కడవలయును. ఎప్పుటికప్పుడు అత్యవసరముగు జాంబులకు సరిగ్గనిచలివేంద్రులందుండినను ఉండవట్టి ప్రయోజన ప్నేమియులేకుండ గొప్పట్లుచ్చుచి. చల్లపల్లివారి చలివేంద్ర యున్న ధూమిలో తోటగూడనున్నది. ఈతోట అచర్కుం చేయవట్టిది. నక్కావారిచలివేంద్రకు విడిధూమియున్నది. ఈ ధూమిమును అచర్కుమును రాతగిధూమియే గనుక వీరల హామిలకు తోకతోధూమి అధికార్లు నోటీసులుచేయించి కను గొట్టి కాలోలు జరిగించియుండెను లోకలోధూమితరఫన జరిగి యిప్పుడును చేయించి ప్రజాప్రత్యయము గట్టుకొందురగాక యుని నేనుచున్నాడను.

పాలెపు బంగారాజు.

కలగూరగంప

(రాజమండ్రి)

పత్రికాధిపతిగారూ! ఈ బుట్ట అనామకుగా నా పేరిట వచ్చింది. ఎవరు పంపించారో తెలియదు. విప్పిచూస్తే దానిలో వివిధవస్తువు లగుపడ్డాయి. చా చా బుట్టని అనుకో న్నాను కాని నాకర్థం కాలేదు. పదిమంది ఎదుటా వెట్టుదా మని మితుపంపిస్తూన్నాను. పేపర్లోని బుట్టని బలికించనిస్తా రూ? చాలాసంతోషం.

తలుకుతాలుకాలో దొంగతనం అన్నారు. బందిపో టట! 20000 పోయాయని ఊరంతా అడగోల, పోయింది గొప్పసంసారుల యంతట! పాపం! ఎన్నాళ్లనుంచి పిల్ల క్షేనా బిచ్చంవెట్టుకుండా ఆర్జించాడో ఆసంసారి. తీమాంతం గా దొంగలనోట్లో వెట్టాడు. ఏమూలు వెట్టిందినా, ఆసామ్మ వినియోగం బాగా ఉండి ఉండును! పదిమంది సంతోషించి ఉండురు. ఆ! ఇంకోసంగతి జ్ఞాపకంవచ్చింది.

వైద్యశానికి దేనికే నా పంపించినలుగురు విద్యార్థులను, చదువుకోడానికి వీలుగా ఉండేటట్లు చేసేనా దేవదయ్యా? ఎంతదబ్బుంటే ఏం? రెండు బోగంమేళాలు వెట్టి, నాలుగు బ్యాండులు తగిలించుకొని, ఆవస్తువుకే వేయి, యావస్తువుకే రెండువేలు, ఖర్చుపెట్టాలి అంటే, ఇంకోమేళం వెట్టుకుందా, అనెనాళ్లకాని! రెండుబడిలు వెట్టి, లేకవాతే ఎన్నసత్రం వెట్టి విద్యార్థులకు తిండివెట్టిపో, చదువుచెప్పిపో, డబ్బు పెట్టేనా దేవదయ్యా? ఆనాటి కోమటారుబండ, రెండు గుట్టపుబళ్లు, మూడంతకుల మేడకింగ్ అంతకు కట్టించేవా ళ్లేకాన! పాని క్రొత్తవిద్యలు నేర్పించి, ఓప్టాక్టరి వెట్టించ తలచుకొన్నవాడే! అద్వైతరెంజుమెంటు చూచి, ఏగ్రామ ఫోనో, ఏక్రొత్తరకం బూట్టుకోడో తెప్పించెవాళ్లేకాని!

నిజం తెలిసింది. పోయింది రెండువందలేట! పాపం బంధు వులంతా తో పుత్రియపడ్డారు! ఏమనిచెప్పను. అమ్మా! ఇప్పటికి వ్రాణంకుదురుపడ్డదిరా బాబూ! ఈసంగతి తెలియక పూర్వం, ఆహారించిక్రి రామనవమి చూడడానికివచ్చిన శామురు గారింటి దగ్గరి, పిల్లలని, దాన్ని వదలిపెట్టాననీ, వ్యాపారంపేరట్లు కొని, దేశాలు తిరిగేవరకు, నామ్మంతా ఇన్కాముటామ్మ బాధలేకుండా యింట్లో దాచుకొన్నా, వంగల నోట్లో పడుతుం దేమోఅని చెదామడా విచారించారు. పాపం.

ఏనుడోయి శామురుగారూ! కట్టాలుపెట్టాలి బోలే డని, గోలచేస్తూంటారే, మీకాపాధ పూర్తిగా తగ్గుతుంది కదా. ఆనాటి కెవరోవచ్చి మీపిల్లల పెళ్లిడితిసికొన బాతాడు, ఊరుకోవయ్యా, మీకెందు కీతాప్రతియం ప్లాటుఫారంఎక్కి, రజస్వలాంతరివివాహం వల కాదని వీధిలోపట్టారుఅంటే! నా అబ్బలనా డెరుగుదుమా, నాతెల్లి నాడెరుగుదుమా యీ మీటంగులు, మేము వెల్లి చేస్తేవాళ్ళకి చాలదే? వెద్దవాళ్లంతా అమగంటాలని కాబో నీయి తెల్లారు. మాయంటిద్దినన్నమానీ పెండ్లాడిందా? దానిని నెనారో యేట పెండ్లాడాను. మాకెద్ద రీకి యింకెవరూ వేధాలులేకుండా లేమాఅని నన్ను తరచుడం ఆరంభించాడు. మావాడికన్న మంచిగుణాలే, కాని రెండు మాత్రం పాడుగుణాలున్నాయన్నాడు. నెనుకటి తొకడు! తనకి తోచదట! ఒకరు చెప్పే వినరట! ఏంచేయడం.

“ఒహో వెంకట్రావుగారు! క్రొత్తరకం సిగరెట్లు బాగున్నాయి, వెట్టి పావలా! అదవదది భారాకీర్యము” నెలకీ, యింటిదగ్గరనుంచి నలభై రూపాయలు వస్తాయి. పాపం ఎక్కడచూచినా బాకీలే, చదివేది న్యూలు ప్రెసలు! పాపం మరెవ్వడో అనుభవించడం! అసోపి, ససోపి, ఇంట్లో వాళ్లేడుస్తామకదా! వారంవారం నాటకాలకా, మధ్యమధ్య సర్కులులా బజస్కోపులునా, ఇంకా టైముంటే, గార్డెను పార్టీలా! ఏమి సరసంగాఉంది!

అడుది చతురదానికి న్యూలుకువస్తుంది. తెలివితేటలుగా ఉండి చదువుకుంటుంది. పాపం మార్పురగారు పడేపాట్లు ఆ విడకు బోధనడవు. ఏదో వంక వెట్టి, ఏకురవాడికో దోవం ఆరోపిస్తూ ఏదో వెట్టిద్రయత్నాలు చేస్తాడు. పాపం చదువు కోడానికి న్యూలుకువచ్చే, మక్కారని అడుపిల్లని, మర్యాద దక్కకుండా ఉండడానికి ప్రయత్నించే మార్పురగారే నా

మొన్న జేబులలో చేతులునిగిడించి, ప్లాటుఫారం ఊగిపోయే టట్లు సోషల్ రిఫారముమీద తక్కురిచ్చాడు! మనిషినిబట్టి వాక్యానికి మర్యాదవస్తుంది. అందుచేతనే కాబోలు, అనుభవ సిద్ధం లేనివాళ్లచేతులలో పడడంచేతనే, రిఫారంతాంటే లో కాని కరోచి పుట్టుతూంది!

జుల్లో ఎప్పుడూ మకూచిక మో, కలరావో ఎటన్నల్ పోప్టాఫీసుకు పని కలిగిస్తూఉంటుంది. మునిసిపాలిటీ శానిటరీ ఇన్స్పెక్టరులు లెక్కకువెళ్లురు. ఉన్న వారువారులు. ఎప్పుడూ వారు వార్డులలోకి పోకపోయినా, డైయరీలు నిండుతాయి పాపం వాళ్ల కనడంఎందుకు! అంతకన్న వెద్దఉద్యోగములు అంతా కాఫీహోటల్లో ఎప్పుడూ కనికేస్తూంటారు! ఊ రనారోగ్యంగాఉంటే డాక్టరులకు పని యెక్కువకాదటంటే! మతేమంటారు!

చారాయణ! చారాయణ! అటు రూపాయలుకూడ జీతంలేదు. పాకీవాళ్ళకి ఉద్యోగా లియ్యడానికి మందు మూడునాలుగు నెలల జీతం ఒకరు. ఇంకో మూడునాలుగు నెలలజీతం యింకొకరూ లాగివేస్తే, వాడెల్లాగో బ్రతకడం! కాకన్న కనికరం జీవనం చేస్తూన్నారేమయ్యా!

ఊరిమీద పిడుగు వీరపెట్టిని కొట్టుకు పోయిందట! దొక్కకుద్దిలేనివాళ్లెల్లా ఉద్యోగాలుచేయడానికి వస్తే, నాఖరి వాళ్లదా మరణం! మొన్న నేను భోజనంచేసిన హోటలులోనే, జమాబండికేవచ్చిన 40 మంది కరణాలు కూర్చున్నారు. అబ్బ బాబ్ ఏమి గోలయ్యాపాపం! పనిలేదు పాటాలేదు. ఊరికి రా వడం, జీతంతక్కువై నా భర్తీపుర్వులు లేకపోయినా, శేఖకి తిండితిని ఖచ్చేలో హాజరకవతే! పనిఉన్నా సరే, లేకపోయినా సరే! డబ్బున్నాదాడే రాబ్బం! కాస్తదబ్బున్న కరణం ఆ నాటికేవస్తాడంటే! ఏమి మంత్రం ఉందో అతడెగ్గిర!

వేసంగులు మీరుతున్నాయి! రాక్షస సంవత్సరం ప్రవేశించి అప్పుడే లక్షణాలు కనబడుతున్నాయి! తెల్లి చచ్చిపోతే, కర్మచేయడానికి శలవివ్వక వేపువలెంటారేమి టయ్యా! శలవు లన్నప్పుడు కర్మచేసుకోమంటారు! మాకింకా కొంచెం కులంగోత్రాలూ ఉన్నాయి! సంఘము సభరించడా నికి ప్రయత్నించినా, మతవిషయాలకి అడ్డురాకండయ్యా, మీకో నమస్కారం! తెల్లిచస్తే పోనీ ఏవదదానికే నా శల వియ్యారాదా! అంత ఏద్యేవాచున్నాడా, ఏద్యాలాఅంటే, నేనెమిచెప్పను.

అయ్యా, ఒలికించాను బుట్టలోసంగతు లన్నీ. అయి పోయాయి, మళ్లీసారి వచ్చినప్పుడు పం పిస్తాను. శలవు.

కావలెను

నమ్మకమైనట్టియు క్రొత్తమార్పులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యబడును. వైగా అలవెన్నులకూడా యియ్యబడును. పనిచేయు సమర్థతసత్ప్రగర్తనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండ వలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇవ్వు మున్నవారు వెంటనే ఈదిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

ఏ. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

31-వ. తేరుపిద్ది, తిరుళ్ళిక్కేజీ, చెన్నపట్టణము.

వవంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ ముగా భవలూ తిగినవలములతో కథలవలె వర్ణితమగును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు (రమారమి రెండు త్రిబలం) రి సంచికలు, చందా రు. 2-0-0 (రూపైజతో ఫహా). ప్రవేశ రుచుములేదు. పుస్తకము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును. కలయువారు— గా. హరినర్యోత్తమరావు, ఎం. కి, చిత్రాదిపేట, మదరాసు. అని వ్రాయుడు.

కొత్త వ్యవహారములు

మదరాసు ప్రాంతము.

[స్వామయ్య : స్పెక్టరు గారు].

ద్రవ్యపహరణము.

అప్పాచార్యుల అను నాతడు కంభకోణమున కొక నాటుకోట పెట్టి గారి కంపెనీ ఏజంటుగ ముద్రాపించుకొని నాటకాంశములను తక్కువ వ్రాయించుకొని 1909-10-11 ము మొదలు 1912-13-14 ము వరకు కంపెనీ వైకమును తానే యేర్పాటుచేసి కాలపనికిపనులకు వినియోగించుచుండెను. ఇట్లు చేయుచుండగా, నేవోకొన్ని పద్ధతులతో తక్కువ తప్పువాని ద్రవ్యము నపహరించినందులకుని యీ తమను, మరియొకరును దోషములుగా చేయబడిరి. కంభకోణం నుండి పోలీసుల మేజిస్ట్రేటు గారు ముగ్గురు ముద్రయలను తీసికొని విధించిరి. తొలినామొదల నెవోకొట్టిగారికి అప్పీలు చేసికొనిగా, వారు మొదటి ముద్రయికి విధింపబడిన శిక్షను మాత్రము స్థిరపరచి, తక్కువ యిద్దరికి మొదటి ముద్రయ తప్పులెక్కులు వ్రాసి ద్రవ్యమును తానే అపహరించుచున్నాడని తెలియదను కారణమును చూపుచు ఆ యితరముద్రయల నిరువురను కదలి పెట్టిరి. మొదటి ముద్రయ వ్రాసినట్లు రివిజన్ షిట్టిగారికి పెట్టుకొనెను. ముగ్గురు ముద్రయలను కలిసి కట్టించేయ లేదని తాను ఆభిప్రాయపడుచున్నను, రెండవ మామముద్రయలు పురుచ్చుకొనిన వైకమునకు మొదటిముద్రయని ప్రాచీనముగ జేయుట అక్రమమనియు వారు మొదటి ముద్రయనికూడ కదలి పెట్టి యుండవలసినదనియు వారింప బడెను. స్వామయ్యగారు పిటిషను సంగీకరించి ముద్రయని బాహిరుమీద కదలి పెట్టిరి.

[ప్రధానస్వామయ్యగారు స్వామయ్యగారు శేషగిరి అయ్యరు, కుమారస్వామిశాస్త్రి గారులు.] గడువు విషయము.

జిల్లాపురం జమీందారుగారికి 1906 వ సంవత్సరమున యుక్త వయస్సు వచ్చెను; అ స గా. వార పుట్టుకు "మేజర్" అయిరి. 1912 వ సంవత్సరమున 1895 సంవత్సరమున వాక్ వైకమును నాటుకొనుటకై ఎట్టేల్లు ల్యాండు ఆక్టు 77-న, నెవోకొట్టిగారి జమీందారుగారు దావా తెచ్చిరి. వాక్ యేర్పడిన పిమ్మట మూడు సంవత్సరములలోపల దావా తేబడ లేదుగాన, దావాకు కాలదోషము కలిగినది డివిజీ కలెక్టరు గారును, రాజ మహేంద్రవరం జిల్లా జడ్జిగారును, దావాను త్రోసివేసిరి. ఈ తీర్పుమీద మోక్షార్థము రెండవ అప్పీలు పెట్టుకొన బడెగా, కాలదోషము కలిగిన దని శంకరనాయకుగారును, కలుగలేదని సదాశివయ్యగారును, ఆభిప్రాయపడిరి. కుదకాయప్పిలు త్రోసివేయబడెను. అందు మీద వాది తెలర్లు తేటెంటు అప్పీలు పెట్టుకొనెను. ఫుల్ టెంచురుదాణ జరిగెను. దావాకు కాలదోషము కలుగలేదను అభిప్రాయముతో ప్రధానస్వామయ్యగారును, కుమారస్వామి శాస్త్రి గారును ఏకభవించిరి; శేషగిరి అయ్యరుగారు తదవ్యతి రిక్తముగ శంకరనాయకుగారి అభిప్రాయము నామోదించిరి. తుదకు అప్పీలు అంగీకరింపబడెను; స్వామయ్యగారు విచారణ జరుగునట్లు డివిజీ కలెక్టరును అనుభవము సగలదెను.

[స్వామయ్యగారు : ఎయిలింగు, తియ్యార్జిగారులు.] వ్యభిచారము, పశ్చాత్తాపము.

ఒకడు, తనసోదరుడుచనిపోగానె, ఆతనిభార్యకు నెలకు రూ 6 లును, కొంతవిద్యమును ఇచ్చునట్లు కరారునామా వ్రాసియుచ్చెను. కాని, ఆవితంతువు వ్యభిచరించినందున, ఆతడాతననాంశమును కొంతకాలముగ ఆపియున్నాడు. ఇట్లు ఆపి యుంచిన మూడేండ్ల జీవనాంశమును యిప్పించు కొనుటకై ఆవితంతువు దావా తెచ్చెను. వ్యభిచారదోషమువలన వాది తన హక్కును పోగొట్టుకొనెనని ప్రతివాది విన్నవించుకొనెను. పుత్తూరు డిస్ట్రిక్టుమునము గారును, డివిజన్ గారి జిల్లాజడ్జిగారును దావాను త్రోసివేసిరి. ఇందుమీద మోక్షార్థము రెండవ అప్పీలు పెట్టుకొనబడెను. వ్యభిచరించినను, తన నేరమునకై పశ్చాత్తాపము పొందియున్నదను కారణమును పురస్కరించుకొని స్వామయ్యగారు లానితింతువునకు సంవత్సరమునకు 24 రూపాయల నంతున జీవనాంశమును నిల్వయించి తదను గుణముగ తీర్పు చెప్పిరి.

బాల్లిట్రక్ పోలీసుకోర్టు. రాయప్రోలులో వైట్ ఫోన్ పానిపోర్టును వాకుతో పోడిచి చంపినందుకై తైల్ అగ వామిద తేబడిన దావా విచారణ పూర్తియాయెను. మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్రయని వ్రాసిన నెవోకొట్టిగారి కమిట్ చేసిరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమున సంవత్సరము.

చెన్న ప్రయం దాంధ్రప్రదేశ్ వైకంబిషియన్ 1-4-14 న బయలు వెదలిసదిగాన నిన్నటిదినము (1-4-1915) మాపత్రికామత్రికి పుట్టినదినముపండుగ గాను మా కార్యాలయమునకుల సంపాదకులు, సహాయసంపాదకులు, కార్యనిర్వాహకులుముద్రాపకులు ముగ్గురువారందరును తేటి శుభమునుముగ తమకు పత్రికాస్వామియెడలను పత్రికారత్నము చట్టుకుగల భక్తి స్థుర రాగముల కల్పించిపంపింపుయించిరి. నిన్న సాయంత్రము 6-30 గంటలకుమా కార్యాలయ సౌఖ్యోపభోగాగమన కార్యాలయవర్గమువారందరును సుమారు 150 మంది బాతులుదీసి సమీపమునమున్న సముద్రతరంగముల సంస్కర్తమువలన చల్లనైన పిల్లగాలు లల్లనల్లన జే నా శ్రమ న ప న యించుచుండ న ల్పా హా రాతిభ్యమును స్వీకరించిరి. సుప్రసిద్ధాంగులగు శ్రీయుత రెంటాల వేంకట సుబ్బారావుపంతులు, బి.వి.వి. ఎల్. గారు గూడ విప్లవముట మరిత యుత్సాహ కారణమైరి. ఫలాహారముయనునందు కొందరు దైవప్రార్థనాశిక్షములను పొడిరి. గోవిందనామ సంకీర్తనధ్యానములను వందేమాతర ధ్యానములను కరతాళ ధ్యానములు నొక్కటెల్లను మిన్ను నుట్టిరి. పిమ్మట నెల్లరును దాదామీదనుండి క్రిందకుదిగిచ్చి సభాస్థలి నాసికతైరి శ్రీయుతులగు నాశ్వరరావు పంతులు గారి సగ్రాసము స్వీకరింపుట శ్రీయుత గా. సర్వోత్తమ రావుగారు ప్రార్థింపగ మందహాసముతో వారందుల కంగీకరించిరి. ఎల్లవానికి తాంటాలములును పుష్పగుచ్ఛములు నొసంగబడెను. పిమ్మట సర్వోత్తమరావు గారు నాశ్వర రావు పంతులవారి కంఠసీమను పుష్పదామము పొందుపరచి, కార్యాలయ వర్గమువారి పక్షమున వారికి పంతులవారి యెడగల భక్తి ప్రేమలను సుచిత్రీకరింపి మిలివాక్య సరణి నెల్లడించిరి. పంతులవారి కుత్సలాలంకారము లందరు కార్యదీక్ష, ఫలాపేక్ష రాహిత్యము, మున్నగు సుగుణజాలము లెల్లరును నేర్చుకొనదగినవని నడిపిరి. పిమ్మట తత్సమయానకాలముగ వ్రాయబడిన గీతికను వెనురుమాడి శేషగిరిరావుగారు గానముచేసిరి. పిమ్మట ఉన్న ప భానుమూర్తిగారును నల్లవాటి హనుమంత రావు పంతులవారును సమయోచితముగ సహస్రనామం పాఠము చేసిరి. పిమ్మట రెంటాల వేంకట సుబ్బారావు పంతులవారు, నాశ్వరరావు పంతులుగారు బాంధవ్యమునకు నయమునకు తమకు పుత్రకులులు పుత్రులని చెప్పుచు అచ్చుట చేసిన వారికి కొంత హితోపదేశముచ్చిరి. పిమ్మట నాశ్వరరావు పంతులుగారు కలిపి పవాక్యములలో సహజమునతో ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. శ్రీబాల్లిట్రక్ వర్తిగారికిని శ్రీమేరీమహారాజిగారికిని శ్రీరాజకవిగారికిని శ్రీవక్తరుగారికిని శ్రీయుత లగు నాశ్వరరావుపంతులు గారికిని శ్రీమదాంధ్రప్రదేశ్ కామత్రికిని కార్యాలయవర్గమునకును సాతకమహాశయాలకును మహాదాశిర్వాదముతో సభ ముగిసినది.

తురుష్క వైకమున నసంతృప్తి.

అండను మార్చి 31:—మెనిడాన్, తురుష్క వైకకులకు కావలసినంత యాహారపదార్థములు లేమిచే వారసంతుష్టి పొందుచున్నారు. తురుష్క యువజన కక్షచారిత్రై తిరుగుబడుట కుద్యోగియులతో కొంతమంది సంఘముగా నేర్పడిరి.

బాస్టూస్సుకోటలమీద రుష్యావారు ఫిరంగుల బారుజేయుట.

వైక్రొగ్రాడు ఏప్రిలు 1:—జంగుల్లాక్కులో నగు కోటలమీద యోదలును, సమగ్రోపరియానములును గలసిఫిరంగుల బారుజేసినది. గత మాడుదినములనుంచియు పోగుంచు క్రమియుండుటచే బాస్టూస్సుకోటలపై ఫిరంగుల బ్రయోగింప బీలతకపోయినది.

డాక్టర్లు ముట్టుచి. తిరిగి ప్రారంభమగుట.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మార్చి 31:—డాక్టర్లు ముట్టుచి, మిత్ర మండలివారు తిరిగి ప్రారంభించెట్లు డాక్టరు ఆధికారుల ప్రకటన వలన తెలియుచున్నది. ప్రతిదినము విమానములు కోటల మీదకు ఎగిరి సంగతులను కనిపెట్టుచున్నవి.

“ఫలావా” స్తీమరు. చనిపోగా మిగిలినవారు.

అండను ఏప్రిలు 1:—“ఫలావా” స్తీమరును ముంచి నప్పుడు చనిపోగా మిగిలినవారు “యు 28” అను సహమేరైను యిటీవల తయారుచేసిన కొత్తదని చెప్పుచున్నారు. దీనికి కారణమేమనగా సహమేరైనుమీద “యు 28” అను సంకెత కూడ ఆగపడుచున్నదట. దీనినిబట్టిచూడగా జర్మనులు తమ సహమేరైనుల సంబర్ధకు మాటిమాటికి మార్పుచున్నట్లున్నది.

సర్వోత్తమ రావు కలపుపుచ్చుకొనుట.

అండను ఏప్రిల్ 1:—దేశభక్తకవరము. మంత్రి యగు సర్ సర్వోత్తమ రావు కలపుపుచ్చుకొనుట. పుచ్చుకొనిరి. వీరి పరిని ముట్టుకుంటియును ఆస్పిన్సుగాను మాయచుచు య. గారికి యిష్టమేమి జచ్చుచేయలేదు. కాని జచ్చుచేయు నేనా? యను భయమువలన కలపుపుచ్చుకొనిరి. ఇతిర ముగ్ధులరలె అవ్వడగ్గుకు విశ్రాంతిపొందుటకై నను గ్రామికి యిదివరకు వీలులేపోయెను.

బాల్లిట్రక్ వర్తిగారి బాటు.

అండను ఏప్రిల్ 1:—బాల్లిట్రక్ వర్తిగారు కోశాధిపతియగు లాడుబాల్లిగారికి యాక్రంది విషయములు గా. బాటుకు వ్రాసిరి:— ఆయుధములు తయారుచేయు ఫ్యాబ్రికే లలోని భ్యవహారములను సరిచేయుటకు నిట్టుకు పద్ధతులనక లంబించిన గాని లాభములేదు. యుద్ధభూమిలో పోరాడు చున్న సాయుధులకు మన నైపుటల ఆయుధములను యితర యుద్ధసాధుని పంపుటలో ఆలస్యముగుటకు చాలవరకు ప్రాగువేరారణము. ఈపుంతుకు నెట్లకానిచ్చు పక్షమున ఈ ఘోరసంగ్రామము వలన కలుగు భయోత్సాహములకు, పక్షము లకు, మేరయిండను ” అననరమనుచున్నమున, యీ విషయ ములో దీక్షలకు భాగ్యంతులకు భేదములేపంద చేయుటకు గాను రాజగారుగూడ సారాయిలను మానివేయుటయను రా నగుటలో ఎవ్వరును ఉపయోగించరాదని ఉత్తరువుచేయుట కును తయారుగనున్నారు. దేశమునందలి రాష్ట్ర అధికారులు మంత్రులు జడ్జిలుగూడ రాజగారి మామను పెంటనే ఆకలం బింతురట్లు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విమోచనములు.

సముమేరైను లున్న స్థానములమీద బాంబులువేయుట. వార్తాసంఘమువారు తెలుపుసంగతులు.

అండను ఏప్రిలు 1:—వార్తాసంఘమువారిట్లు తెలియ జేయుచున్నారు:— తెల్లెయములోని హోబోరెను ఆచ ప్రదేశమునందు జర్మనులు సముమేరైనులను నిర్మించుచున్నారు. ఈ ప్రదేశముమీద, నేటికే దయమున తెచ్చిపెంటు ఆంధ్రప్రదేశ్ గాను జయప్రదముగ నాలుగు బాంబులనువేసిరి. తెల్లె పెంటు చేపిరి యనుగారు తీవ్రమునొందవలసి అక్కడి సంగతిసంబంధములను కనిపెట్టిరి. వీనికి రెండు సముమేరైనులు కనిపించివి. వారిమీద వీరు నాలుగు బాంబులనువేసిరి. తరువాత వైమానికులు పెక్కులలో బయలుదేరి సురక్షితముగ తిరిగివచ్చిరి.

వారములో విమర్శితులను ముంచుట. కాకాదేశమువారి రిపోర్టు.

అండను ఏప్రిల్ 1:—కాకాదేశ్ సంఘమువారు తమ రిపోర్టులో నిట్లుదహరించిరి:—జర్మనీవారు సముమేరైనులవలన సముద్రవర్గాముల సరికట్టినది మొదలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ పురంబ 1559 స్తీమరులనుచ్చి తెల్లెవది. ఈ వారములో 5 స్తీమరులు ముంచినట్లుచెబడినది. తురకులనువేసి జర్మను సముమేరైను ముంచిన హాంబుదేశపువాది, ‘మిడా’ అను స్తీమరించులో చేస లేదు.

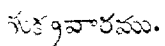
మదరాసు ఆధికారుల ప్రకటన.

అండను ఏప్రిల్ 1:—మదరాసు ఆధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి:—వెరోను, మోవెన, ఆగ్గోనులలో మేము ముందునెట్టి జర్మనీవారి కందకములను ధ్వంసముచేయుచు జను ప్రదముగ పోరాడుచున్నాము. వాయిసులి ప్రెటరులో మేము 3 గురు ఉద్యోగులను 140 మంది సైనికులను పట్టుకొంటిమి. జర్మనీ వారు తలపడినప్పుడెల్లను వెనకకు నెట్టితిమి. పోర్చుగీజు జర్మనీవారి లాండ్రెయగులము పడినప్పుడు వారికి చాలు నప్పుముకలిగినది, మరియు వెనకకు నెట్టివేయబడిరి. హాంబుదేశ ములోనున్న విమాననిలయుమిదను లోర్రి మార్కువర్గముల వేపంక్షనుమీదను తెల్లెయమువై మానికులు బాంబులువేసిరి.

శ్రీయుతి గాంధీగారు.

కలకత్తాలోని హిందూసభవారు గౌరవించుట. కలకత్తాలోని హిందూసభవారు ఆల్ ఫ్రెడ్డు నాటక కాలలో సోమవారముసమాజేశమై గాంధీగారిని గౌరవించుచు విజ్ఞాపనప్రతిము నొప్పించిరి. హరినాథనాయుగారు అగ్రాధనాధి పత్తియువహించిరి. హిందూసభ వారిజ్ఞాపనమును పండితులు నాస్తిగాదు చదివినవెలక హిందీముగానే ఆంగ్లేయభాషలలో ప్రసంగించబడెను.

రాత్రి పదిగంటలకు సభ ముగిసినది.

[illegible]

దర్శనములు కావచ్చును. మనస్సోదరులగు నిన్ను జాతుల నేమి ఇతర నిరక్షర జాతుల నేమి యుద్ధ రించుటకు సాంఘిక, రాజకీయ, మత విషయకేత్యాది సంకర్షణము మిక్కిలి తక్కువగా నుండు నీసంఘములు బలమగు సాఫల్యములను టకు సందేహములేదు. అందుచేత నేకజాతీయఫల మునకు నుంకించుచుండు మన యాంధ్రదేశంబున నిప్పటి యాంధ్రోద్యమ మహాసంచలనము తాదా ల్పిన యనేకావతారంబులలో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయావతారమును సుముఖముతో, నిరాడంబర ఘోషితో, చల్లగా వ్యాపించు సురుచిర జైబముతో ధరించి యుండుట యెంతయు సుభనూచకము. నేడు మాయెదుట 1914 వ సంవత్సరపు వృత్తాంత మున్నది. ఇప్పటి కీ యద్యమము రూపుదాల్పి ప్రారంభమై రమారమి పదునైదు మాసములైనవి. జైవాడలోని శ్రీరామ మోహన ధర్మపుస్తక భాండాగారమువారు దీని నుపక్రమించిరి. ఇదివర కొక్క యాంధ్రదేశ భాండాగార సభయు ఆసభచే నేర్పరుపబడిన కార్య నిర్వాహక సంఘమువారి సభలైనను జరిగినవి. కార్యనిర్వాహక సభలు ఆంధ్రదేశమునందలి వివిధ భాగములలో కృష్ణా జిల్లా ఊంగుటూరు ఏలూరులలో, గుంటూరుజిల్లాలో గుంటూరున, కర్నూలుజిల్లాలో కర్నూలున, కడప జిల్లాలో కడపపట్టణమున, జరుగుట జూడ మన ఇతరసభలు సమావేశముల తీర్మానములకు పట్టుగ తికంటె నీ ఆంధ్రగ్రంథాలయ సమావేశపు తీర్మానమునకు కలుగు శౌరవ మెన్నియో రెట్లు ప్రశంసింప దగినదని సూచితమగుచున్నది. ఇతర విధములనుగూడ కడచిన పదునైదునెలలలో తృప్తి కరమగు పని జరిగినది. 1914-వ సంవత్సరము ఏప్రిలుమాసమున జరిగిన గ్రంథాలయ మహాసభ లో ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు శ్రీయుత సూరి నర సింహముగారు అప్పటికి వారికి తెలిసినవరకు 120 పుస్తకాలయము లున్నవని చెప్పిరి. అందు 61 మాత్రమే ఆసభకు 200 ప్రతినిధుల నంపెను. నేటిదిన ము మా ఎదుటిరిపోర్టునుబట్టి చూడ 155 గ్రంథాలయములును 8 వశనమందెరములను నున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఎక్కువయైన నలుబదిమూటిలోను నెక్కుటిరెండు తప్ప తక్కిన యన్నియును 1914 లోను కొన్ని ఈసంవత్సరారంభమునను స్థాపిత మైనట్లు రిపోర్టువలన తెలుచున్నది. అనగా నూతనోపక్రమము ప్రారంభమయిన పిదప నీగ్రంథాలయము లేర్పడినవనుట విదితము. సంఖ్యనుబట్టి చూచితమేని మన మీషిషయమున జరిగినపనికి మిక్కిలి సంతసింపవలసినదే. గ్రంథములను బట్టి యాంధ్రదేశములోని గ్రంథాలయములను విమర్శించినను సంతృప్తికి కారణముకలదు. చేయిప్రతులకు పైబడిన గ్రంథాలయము లిప్పటికి తొమ్మిది యున్నవి. నూరు ప్రతులకంటె తక్కువయున్నవి. 22 గ నుండుటయు గమనింప దగినదియే. వరుంబడియందును రు 50) లకు పైబడి వరుంబడి కల గ్రంథాలయములు రెండు కలవు. గ్రంథములు వరుంబడి వీనికి నంకెలను చేర్చిచూపినట్లే రిపోర్టున సభ్యులసంఖ్యను చేర్చిచూపుటయు క్రొత్త సంఘములను పైయన్ని శీర్షికల క్రిందను వివరించి చెప్పుటయు చేసియుండిన బాగుండును. మొత్తముమీద నాంధ్రదేశమున ప్రారంభమయ్యుండు నీగ్రంథాలయోద్యమము సరయైన శైరవుననే పడినది. ఈగ్రంథాలయము వనర్భవములకు గూడ ఘము పైని వివరించిన కార్యసరణిని నాదర్శముగా గొనియుండుట ప్రశంసనీయము. అనవ నికను లోకలు ఫలనాథును మ్యునిసిపాలిటీల వారును తమతమ ఆర్థిక బట్టి ఈ ప్రాధ్యులకు సాయము చేయుట గాక దీని నిర్మాణమునకు గూడ పూనవలసి యు

నామము. ఘోషిక స్వపరిపాలనము కొంత తోడ్పడినను ప్రభుత్వముపా రలికరింప వలసియు న్నారు వినియన్నిటికంటెను ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశము తలను పెట్టుకొనినకార్యమును నిర్వహింపవలసి యున్నది. బ్రిటిషు కరగణాలలోని 11 జిల్లాలును హైదరాబాదు సంస్థానములోని రమారమి యర్ధభాగమును మైసూరు సంస్థానములోని, రెండు జిల్లాలును నై రెండుకోట్లకు పైబడిన యాంధ్రోర్వి యెక్కడ, నూరులతో గణింపగలగ్రంథరాజగల 163 గ్రంథాలయము లెక్కడ. ఎంత పరిశ్రమచేసిననో ఎందరు దేశ సేవకులు పాలుపడిననో ఎంత గాఢతమధక్తి జనించిననోకదా మనమాంధ్ర సోదరులకు గావలసిన గ్రంథాలయములలో నొక్కకొంత నైన నొదవింపగలుగుట. మండలమునకు రమారమి వేయిగ్రామము లని తలంచినను వేలకొలది గ్రంథాలయములను నెలకొల్పి తిమనిపించినంగాని ఆంధ్రదేశమంతటను పని జరిగినదని చెప్పసాహసింప రాదు. ఇకనాగ్రింథాలయముల యభివృద్ధిపోషణల తలపెట్టిమా డోహ కందజాలని కార్య వ్యాప్తి తోచకపోదు. జరుగవలసినపని ఇంతయున్నది కాన 'నుడుతథక్తి' గమన మెల్లరమును సుపచరించి మనధర్మమును నెరవేర్చితిమేని ముందున తిరుహానిర్మాణము సంపూర్ణమై తేజోవంతమై ఉత్తమ ఫలదమై విరాజిల్లు గలదు. సార్వజనిక విద్యావ్యాపనమునకు మూలకందమగు సీమహోద్యమము తమపానకుల నిరంతర నిగర్వోపేత స్వార్థత్యాగముచే విజయ మగు గాక!

బెంగుళూరులో నగర పాలక సంఘము
వా రొక ప్రదర్శనము నేర్పరచివారు. ఆ ప్రదర్శన
నాస్థానము లోనికి బోగమాటలు, జాదములు,
త్రాగుడు మున్నగు వానికి సంబంధించిన వస్తువులు
రాక్షాడదని మధుపాననిషేధక సంఘము పక్షమున
వాదము తేబడియెను. నగరపాలక సంఘమున
నది నిలువలేదు. ప్రభుత్వమువారివద్దకు పోవునప్పు
టికి ఆలస్య మైనది. అయినను ప్రభుత్వమువారి
యొత్తిడిచేత కాబోలును ఒక యుత్సవము మాను
కొనబడెను. మరి రెండుత్సవములు ఏర్పడియుండె
నట ! వానినాపుటకు పృథుత్వమువారికి తగినంత
వ్యవధి యుండలేదని దివాను శ్రీయుత విశ్వేశ్వ
రయ్య సి. వి. ఇ. గారి యుపకమోపన్యాసము
వలన దెలియుచున్నది. ఇట్టి అధిక్షేపణీయ మగు
నుత్సవములు ఎచ్చటనైన నేర్పడ నుండినయెకల
సకాలమున పృథుత్వమువారికి తెలియచేయ వల
సిందని విశ్వేశ్వరయ్యగారుపావ నిషేధక సంఘము
వారినికొరి. ఇదినిజముగా నీసంఘమునకు విజయ
చిహ్నము. మైసూరు సంస్థానమునకు శుభసూచ
కము. విశ్వేశ్వరయ్యగారి హృదయ వైర్మల్యము
నకు నిదర్శనము.

అట్టి శ్రీనివాసరావుగారు బెంగళూరులో
 గౌరవమేస్త్రియై, ఆయన యొక్క కేసులో విచారించు
 చుండెను. పరిశోధనలు వ్యాపారముల భాషాని
 కారిగారగు ఛాటరుచుగారు ఏముద్దాయి విచార
 ణలో నుండెనో వానిచేత మేస్త్రియగారి కొక్కయుత్త
 రముపంపిరి. శ్రీనివాసరావుగారు దానిని చూచుట
 లేదని నిరాకరించిరి. అందుమీదట ఛాటరుచు
 గౌరవిషయమున శ్రీనివాసరావుగారు మన్నన
 వేష వలసినదనిరి. విషయము మైసూరు ప్రభుత్వ
 మువారి వదకుపోయెను. నారు మేస్త్రియ న్యాయ
 బుద్ధితో పనిన ద్రిందినాడని స్పష్టముగా పలికినట్లు
 చుటనుగారి కొరకంతోని వేళిరి. మరణారథ మేస్త్రి
 టేయె యుండినపర్యవసాన మెట్లుండి యుండనో

బిరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు

క్రాకో ఆఫ్ కాన్స్టెలను బహు ముందుట.

లండను మార్చి 31:— క్రాకో ఆఫ్ కాన్స్టెలను బాగో

స్టీమరును సిల్వీద్విపముల ప్రాంతమున టార్పెడోమాలమున ముంచివేసిరి. ఈయోడలోని నావికుల నొక శ్రాంతివారి యోడలోనివారు రక్షించిరి.

నౌకానిర్మాణకర్తల పటాలముల నేర్పరచుట.

లండను మార్చి 31:— నౌకానిర్మాణకర్తలము లందు పనియాటంకము లేక సాగుటకై యుద్ధకాసనము ననుసరించి నౌకానిర్మాణ కారులను దొరతనమువారు చేర్చుచున్నారు. వీరికివివరలో సాధారణముగ మట్టుజీతమునకువైగా యుద్ధ పైనికులకిచ్చు కేతనమును ముట్టును. వారమున కధ మము 30 పిల్లింగులకుతక్కువకాకుండ యిచ్చెదమని ఖరారు నిచ్చిరి. పరిమితకాలమున కంటె నెక్కువ పనిచేసి నందులకు మరుల కొంతయధికముగ నియబడును. నిద్రనము నొకదానిని చూతము. లిజర్నూలు నౌకానిర్మాణకారుల పటాలమునందలి మొదటిపటాలమునందు) సార్జంటులుగనుకొన్నరలమొదలగు యుద్ధోగముగ నుండురు. వీరు కాకి గడ్డులను ధరించుచుం దురు. వీరు నిర్బంధింపబడకయే యిష్టమున్న వారు జేరవచ్చును. ఈపటాలమునకు డ్రెస్ట్ డ్రెస్టుగారు నాయకులు ప్రస్తుతమునం దీ శిక్షణ లెక్కయినందుమత్ర మవలంబింపబడును.

ఇంగ్లాండు ఎరుంబడి.

లండను మార్చి 31:— ఈ సాలునందు పా 226694080ల పన్నులు వసూలైనవి. గతసాలునకంటె పా 2845483-లెక్కువగ వచ్చింది. ఈయెక్కువ సొమ్ము ముఖ్యముగ నెగుమతి దిగుమతి పన్నులవలన వచ్చింది. ఇందు సరకుల సుంకము పా 3212000 లును వడ్డ్యముల సుంకములవలన పా 2722000 లును చావు పన్నులవలన పా 1023400లును, ఆదాయపు పన్నులవలన పా 22150000 లును వచ్చినవి. దస్తావేజుల యమ్మకము మాత్రము తగ్గినది. స్టామయెక్ స్పేజివ్యాపారము తగ్గుటయే యందులకు కారణము.

బ్లూ జాకెట్టుపై టార్పెడోను బ్రయోగించుట.

లండను. ఏప్రిలు 1:— మార్చి 18 తేదీని బ్లూజాకెట్టును కార్డిఫ్ స్టీమరు ముంపుడినది. ఇందులో ప్లేటనడి భూములలో పండిన ధాన్యముండెను. నావికులు ధైర్యముతో బ్రవర్తించిరి. వారు పడవలో నెక్కిరి. ఓడ మిక్కిలి నీరు పోసికొనుచున్న నుకొన్న యోడవైకి బోయి తగిలిన దెబ్బలను బరికిలించి యోడను నడువ నిశ్చయించెను. నావికులలో సగముమంది యోడ నెక్కుమంది. తక్కినవారలు సముద్రము పొంగుచున్నప్పటికి నాయోడను సొంతొప్పునకు దెచ్చిరి ఇండుచే 3500 టన్నుల ధాన్యము నష్టము కాకుండ గాపాడబడెను.

హాల్లెను పరీక్షింపుగారి దగ్గిన పరీసంగము

లండను ఏప్రిలు 1:— చికాగోలో హాల్లెను ప్రభువు గారిని డెయిలీ న్యూస్ పత్రికా ప్రతినిధి దర్శించినపుడు వారిట్లు చెప్పిరి. “ఈయద్దము జీవితసమగ్రతతో సంబంధించిన దైనను యెప్పుటికిని మేము మానవత్వంతోకేమగు కార్యముల చేయబూనము. జర్మనీలో యధార్థముగ శాంతివాదులగువారు రాష్ట్రమును నడుపుదురు. రాజ్యాధిపతిగతము రహస్యముగ జరుగుచుండెడిది. ఈయుద్ధమువలన నదిపోవును. ప్రతిదేశమునందు రాజకీయతంత్ర మభివృద్ధిచొందును. ఏజాతీయమువారు కాని మరల యుద్ధమునకు దిగజాలకట్లు ప్రపంచవ్యవహారమునిర్మించబడనని నేను నమ్ముచున్నాను.

ఫలాఖా దౌర్జన్యము

నర్వరుణకు ఫిరంగులు

లండను మార్చి 31:— సముద్రముమీద వ్యాపారము చేయు వర్తకులసంఘపు కార్యదర్శిగారిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— ఫలాఖా దౌర్జన్యమునందగ్గములొ కప్పెనుడేవిగు గారు మరణించిరి. వర్తకసంఘమువారిందుకు జర్మనీవారిమీద పగ

దీక్షకొన నిశ్చయించిరి. స్టీమరుమీద గురుమెరై నలుపడినప్పుడు రక్షించుకొనుటకు ఫిరంగులను ఇయ్యకలసినదని వీరు కోరుచున్నారు.

ఆయుధములనిష్పింపుదని కోరుచుంటిమి కాని, కార్యమేమియు లేకపోయినదని ఓడనుజమని వాయించుచున్నాడు.

రాతుచెల్లు ప్రభువు మరణము.

లండను మార్చి 31:— రాతుచెల్లు ప్రభువు చనిపోయెను. వీరియన్ను 75 సంవత్సరములు. వీరు గొప్ప ధనస్వాములు. చాల నౌకార్యవంతులు.

ప్రాన్సు

జర్మనీవారి సేనాముఖమును మిత్రమండలి భేదించుట.

లండను ఏప్రిలు 1:— ఆంస్తర్డం— స్ట్రాస్బర్గ్ అను పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. ఈజురుమీద జర్మనీవారి సేనాముఖమును మిత్రమండలివారు భేదించినయు జర్మనీవారి కెక్కువపను కలిగెననియు వదలెనున్నది. ఇంతియగాక జర్మనీవారి నైస్యమునందలి దావలిభాగము మిత్ర నైస్యము నుండి విడదీయబడినదనియు జెప్పుకొనుచున్నారు.

ప్రాన్సువారి ప్రకటనము.

లండను ఏప్రిలు 1:— పారిసు— ఫాంపెనీలో ఫిరంగి యుద్ధము జరిగెను. ఆ గొనునందు ముఖ్యముగా ఫోర్ డెపాన్సు బాగపే లీలమధ్య యెడతెగక కల్లపోము నడచుచున్నది. పోరాటము బహుశయాపమునండి నడచుచున్నది. మన శిబిరములనుండి బ్రయోగించిన గుం దొకటిశత్రువుల కందకమునందలి ఫిరంగికితగిలెను. మంగళవారమునాడు 150 మిల్టన్ పొడవున శత్రుకందకమును బట్టుకొంటిమి. ఇంతియగాక ఖైదీలను రెండు కందకములందలి ఫిరంగులను బట్టుకొంటిమి. మంగళవారమునాటి ప్రాతఃకాలమున శత్రునైస్యము లనేకములు బాయిల్ పేటరు నందొకభాగము వశపరచి కొనెను గాని వెంటనే వెడలనడచితిమి మంగళవారము నాటి రాత్రి లేవరు, ఫాంపెనీ, సాయిస్సాస్సులందు శ్రాంతివైమానికులు శత్రుస్థానములమీదను బయళ్లనున్న పైనికులమీదను 24 బాంబులనువైచిరి. బెల్జియంలో గ్రూజెను స్టేషనుమీద వారు బాంబులవేసిరి. డేలెండవ వైమానిక గృహమువై బుధవారమునాడు బాంబులవేసిరి.

రుష్యా

రుష్యావారు జర్మనీవారిని వెనుకకు గొట్టుట.

వెట్రోగ్రాడు ఏప్రిలు 1:— రుష్యావారు క్రాస్నో పిలు సమీపమున ముండనకు బోవుచున్నారు. మంగళవారమునాడు వారు జర్మనీవారిని వెనుకకు బోవునట్లుచేసిరి. రుష్యావారు రెండువందలమందిని శ్రాద్ధిలుగ బట్టుకొన్నారు. కార్యేతియను పర్వతములందు రుష్యావారు శత్రువులవైబడుచున్నారు. రుష్యావారు 1788 ఖైదీలను 5 ఫిరంగులను బట్టుకొనిరి. అని దొరతనమువారు తెల్పుచున్నారు.

రుష్యావారి నౌకాదళము.

ఫిరంగుల చాచజేయుట.

వెట్రోగ్రాడు ఏప్రిలు 1:— రుష్యాసముద్రములోనున్న రుష్యావారి నౌకాదళము జంకుల్కాక్, కోబా, కిలిస్, ఎరగియనువారివై ఫిరంగుల బాచజేసెను.

రుష్యావారు 1641 మందిని బట్టుకొనుట.

వెట్రోగ్రాడు ఏప్రిలు 1:— ఇటీవల మృతల సిట్టని ప్రకటింపబడెను. మార్చి 20 తేదీ మొదలుకొని 29 తేదీవరకు రుష్యావారు కార్యేతియాపర్వతములలో నొకభాగమునందు 16410 ఖైదీలను 72 ఫిరంగులను వశపరచుకొనిరి.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియావారు నైస్యముంపుట.

మెల్బోరూక్ మార్చి 31:— ఆస్ట్రేలియావారి ముఖ్యమంత్రి రణరంగమున కింకను యొక నైస్యమును బంపెదమని చెప్పిరి.

జర్మనీ

జర్మనీవారి కుటుంబస్థాయిము.

నిదేనలయోదన కారణమువే యెట్లు.

యేముడెట మార్చి 31:— ఈ ప్రశ్నను దములో మగకాళికకు పోమవారమునాడు చేపలప్పు పట్టుచుండగా, మగ్గివారి సముద్రవిమాన మొకటి బాంబులను వేసిరి. దైవకళమున వివి పడవకు తగలకుండ కొద్దిలో తప్పింది. ఈ పడవసమీపములో నుండియే, తరువాత రెండు విమానములు వెల్లినివి. అంతరము జర్మనీవారి యుద్ధపుటోవలకుడ వచ్చుచున్నట్లు కనుపడినదట. ఒకటొక్కడోపడవ వచ్చి చేపలను పట్టుచున్న పడవకు ఆపి, మాచి తరువాత, పోనిచ్చింది.

జర్మను సేనలో అధికారులు తక్కువగనున్నారు.

కలకత్తా ఏప్రిలు 1:— స్ట్రేటు మెన్ పత్రికకు లండను నుండి వచ్చిన వార్త:— శ్రాంతివైమానికాధికారులు చేసిన యుద్ధ విమర్శలో యీ క్రిందివిషయము లున్నవి:— యుద్ధముచేయుచున్న జర్మనుపటాలములలో యిప్పుడు, ఒక్కొక్కపటాలమునకు మొత్తముమీద 10 కన్న హెచ్చు అధికారులు లేరు. కొత్తిగా తయారుగుచున్న పటాలములలో ఒక్కొక్కదానికి మొత్తముమీద 16 మంది కలరు. యుద్ధము ఇంకను పది నెలలు జరిగి కొత్త సేనలను ఏర్పరుచుండుటకు ముందుముందు పటాలములలో అధికారు లేకుండరు. శ్రాంతిపటాలములన్నిటిలోను తక్కువగా ఉండుటకు వీలై నంతమంది అనగా 18 మంది అధికారులు ఉన్నారు.

జర్మనుల చెడుఫిరంగులు.

జర్మనుఫిరంగులు సరిగా పనిచేయుట లేదనుటకు నిదర్శనములుకలవు. జర్మనీవారు కాలిన్ ఫిరంగిగుండ్రమీద ఆగపడుచున్న గీతలనుబట్టి చూడగా ఫిరంగుల నాళములు బొత్తిగా చెడిపోయినట్లు లోచుచున్నది. కొత్తపటాలములను యేర్పరచుట వలన ఒక్కొక్క వ్యాటరీనుండి రెండేసి ఫిరంగులను తగ్గించి కొత్తపటాలములకు వ్యాటరీలను తయారుచేసిరి. ఇప్పుడు చాలమట్టుకు పాతరకపు ఫిరంగులను ఉపయోగించుచున్నారు. మందుగుండు సామానును కూడ చాలతక్కువగ ఉపయోగించుచుండి ఉత్తరవైకి. చాలచాలి వాడుదని అధికారులు పైనికులకు యిచ్చిన ఉత్తరవులు దొరకినవి. ఫిరంగి గుండ్లునానాటికితక్కువరకములగుచున్నవి. కొన్ని గుండ్లు పేలుటలేదు. చూడగా ఈగుండ్రులొందరతొందరగాతయారుచేయుచున్నట్లునుతక్కువరకవునపులతోతయారుచేయుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. ఇటీవల కొత్తగ వచ్చుచున్న సేనల చేతులలోనివి అన్ని వారి కువాటలే! ఆయుధములలో పలుకొప్పుము తగ్గిన పుడే, పైని కుల దైర్యము కూడ తగ్గినది. ఫ్రెంచిగ చిక్కిన జర్మను సైనికులు చెప్పుచున్న మాటలవలనను, చనిపోయిన జర్మను సైనికులవద్ద దొరకిన కాగితములవలనను వారి ధైర్యముచెడినట్లు స్పష్టముగ ఆగపడుచున్నది. మొదటిజోజులలో జర్మనులు తమ్ము నెవ్వగు జయించజాలరని తలచిరి. జర్మనులు శక్తివిహీనులైరి. మాలన్ యుద్ధము పూర్తియైనా తరువాత జర్మనుసైనికుల చాల శక్తివిహీనులైరి. ఫ్రెంచి లుగ చిక్కి చనిపోయిన జర్మను సైనికులవద్ద దొరకిన నోటు ముక్కలలో, తమకు మాంస యుద్ధములో కలిగిన అమిత నష్టమునుగూర్చియు శక్తియందు తమ ఫిరంగులను మితిమీరి పోయిన శ్రాంతిఫిరంగులను గూర్చియు భయముతో వ్రాసిన వ్రాతలు కలవు. ఈ యుద్ధమైన తరువాత స్టాండ్యులో చాల కాలము జరిగిన యుద్ధములో నుమారు 200000 సేనపక్షమైనది. దీనితో జర్మనుసైనికుల ధైర్యము పూర్తిగ చేడి భయముకలిగెడి. వారాస్పట్టణమును పట్టుకున్నారు. పట్టుకున్నా మని అబద్ధపు వార్తలు పుట్టించి జర్మనుసైనికులకు తిరిగి కొంక తాపహమును కలిగించి. జర్మనుదొరతనము యుద్ధము ప్రారంభమైనప్పటినుండి అబద్ధములుచెప్పే తమ సేనలకు ఉత్సాహమును, ధైర్యమును కలిగించుచుండి. జర్మను సేనానలు మొదటినుండి సైనికులను మోసముచేయుచుండిరి. వారాస్పట్టణమును పట్టుకొన్నట్లు ప్రకటించిన తిరుమక్కలవొరకెడి. జర్మనుల అధికారులు మారులు అబద్ధపు వార్తలను ప్రకటించిరి. అధికారుల ప్రకటనలయందు జనులకు నానాటి క అశనమృకము కలుగుచున్నది. ఫ్రెంచిగ చిక్కిన తెలివైన జర్మను సైనికులు జర్మనీక జయము కలుగుట సంకేతమని చెప్పుచున్నారు. పరువుగా సంధిచేసికొనకతెనని నిర్మయులు ప్రాణములను తగించి పోరాడుచున్నారు.

అమెరికా

ఇరువారులవారును అమెరికాలో

నవ్వవీయవచ్చును.

వాషింగ్టన్ ఏప్రిల్ 1:— సంక్రామ కక్షి దారులలో నెవ్వరైనను సరి సంయుక్త రాష్ట్రముల వ్యాపారాల వద్ద నవ్వవీయకూడదని దొరతనమువారులు న్యాయము కాదు.

ఈ కేసులో శ్రీధ్రీకృష్ణ జర్మనీవారి యుద్ధపుటోడ అమెరికా వారియొడను ముందెగగ్గ ఆప్యతామోడమందున్న సరకుల అమెరికావారిని కావని తేలివది కాబట్టి ఓడఖరీదు మాత్రము ముజరాయిండ్ని జర్మనీవారి నడగదము ఇండ్లకు జర్మనీ వారివ్వకొని తమ విచారమును దెలుపుచు నమ్ముచున్నా ననిజ్ఞిబ్రయనుగారు తెప్పిరి.

బొంబాయి

పూనాకు కొత్త సేవ వచ్చినది

బొంబాయి మార్చి 31:— బోర్డరు రెజిమెంటులో 24 వ పటాలము ఇంగ్లండునుండి కొత్తగా పూనాకువచ్చినది.

రెండు

భోజనపదార్థములధ ర హెచ్చుట.

సింధుకమిషనరుగారి ప్రసంగము.

కెరాచి ఏప్రిల్ 1:— సింధుకమిషనరుగారు దర్బారునందు ప్రసంగించుచు సింధుదేశమున భోజనపదార్థములధర హెచ్చుటనుగూర్చి యిట్లు తెప్పిరి. భోజనపదార్థముల ధర హెచ్చుటచే ముఖ్యము గావీడలకుచున్నది. నేనుభయమునొందుచున్నాను. గొర్రులను యెగుమతి విషయమున నిండి యాదొర తనమువారు జారీచేసిన హుక్మంట్ల కొంతవరకు ధరలు తగ్గి యుండవచ్చును. రాబోవు కొత్త సేవకు వాత యాబాధ అంతయును ననుకొనెదను. సాధారణ వాణిజ్య ధర్మముల మూల కముగ గాక వర్తకలచే ధరలు హెచ్చింపబడినవని తలంచుచున్నాను. ధరలు సరకునుబట్టియు అమృతమును బట్టియు నుండునని అందరకు తెలియును. ఈదేశమువారు తినునటి యాహార పదార్థములు కావలసిగ్నియున్నవి. వీరకు కలుగు వాధలవిచారించుకొని స్వప్రయోజనమునకై చిల్లర చుకాణ దారులు ఖరీదులను హెచ్చించిరిగానిసరకు గాలిసంత యుండక పోవుటచే ధరలు హెచ్చెననుటకు వీలులేదు. ఈలాభమే జమీదారులకును వ్యవసాయదారులకును గలిగినచో తృప్తిగ నుండెడిది. అట్లుకాక తమ లాభములను వృద్ధిచేయగోరు వర్తకులకు పోయినది.

అలహాబాదు

సంయుక్త పరగణాలలోని నుకాతపరిశ్రమ

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 1:— సంయుక్త పరగణాల యందలి నుకాతపరిశ్రమనుగూర్చి ఉత్తరహిందూస్థాన సాల్టు రెవిన్యూ కమిషనరుగారు కొన్నేలీగారు ప్రదర్శించిన రిపోర్టు నిండియాదొరతనమువారు రాలూచింపుచున్నారు. కొంత ప్రదేశమును విడచిరచి ఈపరిశ్రమను ప్రోత్సహింపరచెద రనుకొనుచున్నారు.

లాహోరు

లాహోరు ప్రత్యేక కమిషనరులు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 1:— కేంద్రాధికారియతిగి వచ్చిన వారివైని మోపబడిన కుట్రనెరమిని యితర నేరములను లాహోరునందు విచారించుటకుగాను లాహోరు సెషన్స్ జడ్జి గారకు మేజరు ఇన్స్పెక్టరుగారును పంజాబు ముఖ్య న్యాయ సానునందలి అడ్వోకేటుగారును రాయబహదూరు పండిత శివహరాయణగారును ప్రత్యేక కమిషనరులుగ నియమింపబడిరట. మూడవకమిషనరుగా రెవరైనదియు తెలియలేదు.

బండిపోటు దొంగలను

సారకోలిసందులకు బహుమానము.

లాహోరు ఏప్రిల్ 1:— బండిపోటుదొంగల నెరర్పి నందులకై అమృతసరస్వతిజిల్లాలోని ఉబ్బుగ్రామములో 4 పట్టెల పన్నును రిమిషనుచుట కిండియాదొరతనమువారు రొప్పి కొనిరి. ఈబండిపోటుతనమునుబ్రహ్మ2 తేదీరాత్రిజరిగెను. కొంత మందికు సాకులను బాంబులనుధరించి చుట్టుగ్రామములో నొక యింటపైబడిరి. వీరిలో చాలమంది విదేశములకు తప్పి మరలివచ్చి వారు గలరు. సమీపజిల్లా గ్రామములవెంటనే ధైర్యముతో వచ్చి వారివైబడి తరిమివేసిరి. వారిలో నొకని బట్టిరి. మరి

యొకడు హతుడయ్యెను. ఇంకొకనికెదెబ్బలుతగ్గిలేనుకాని వాని దీసికొనిపోయిరి. ఈకలహమానందు గ్రామములకు దెబ్బలు తగిలినవి. గ్రామములకు పన్నులు కొట్టివేయుటయేగాక యెక్కువ ధైర్యమును జూపినవారిక సామ్యుపబహుమతివేసిరి.

కొత్త చట్టము ప్రకారము.

ముల్తానుడివిజనులోని ఏత్వాటు.

లాహోరు ఏప్రిల్ 1:— ముల్తాను డివిజనులో జరుగుచున్న బండిపోటు మొదలగు నేరములనే విచారించుటకు విల్ బర్ పోరు, వి. సి. యన్. వారింగు వి. సి. యన్. ఖాన్ బహదూర్ అబ్దుల్ గఫూరు ఖాన్ గార్డును సెషన్ల కమిషనరుగ యేర్పరచిరి.

లాహోరు కుట్ర నేరములను విచారించుటకు ఎల్లి గారిని మూడవ కమిషనరు గ నియమించిరి.

పంజాబీని దినపత్రికగ చేసిరి.

లాహోరు ఏప్రిల్ 2:— పంజాబీ పత్రికను నిన్నటి నుండి దినపత్రికగ చేసిరి. ఇంగ్లీషులో వారము నకు రెండు సార్లు మూడుసార్లు ప్రకటించు పత్రికలుగాక, పంజాబీతో యిప్పటికి లాహోరులో నాలుగు ఇంగ్లీషు దినపత్రికలుగలవు. లాహోరులో దేశభాషా పత్రికలుకూడ మంచి అభివృద్ధిలో నున్నవి.

పంజాబీ పత్రికను యిదివరకు ఇంగ్లీషుభాషలో వారమునకు రెండుసార్లు! మూడుసార్లు! ప్రకటించుచుండిరి.

వరసర ద్వేషము కలిగించిన వేరము.

లాహోరు ఏప్రిల్ 1:— రణజిత్ సుహాద్, బిషం బర్ దాన్ అనువారు “భాల్కాపాండే కి హాకీకాత్” అను గ్రంథమును ప్రకటించి రెండు ముత్యములకు వరసర ద్వేషమును కలిగించుటకు చూచివారని వీరిపై నేరము మోపిరి. ఈ కేసు యిప్పుడు బరానాలాలో మాజిస్ట్రేట్ జూర్ మాత్రనే నడింగా వారికోర్టులో నిలకయున్నది. దోషులు పాటియా లాభిఫ్ కోర్టులో అప్పీలు చేసిరి. నేవకోర్టువారు అప్పీలును దాఖలు చేసికొని ప్రతివాదుల పక్షమున మరి రెండు సాక్షులను విచారించవలసివని ఉత్తరువు చేసిరి.

అస్సాము

అస్సాంకార్మిక సంఘము

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 1:— అస్సామనందలి కార్మిక సంఘమువారు పనిచేయువిధానముల నేర్పరచు అస్సాం కార్మిక కాసనములు దొరతనమువారి యాలోచనలోనున్నవి. ఈసంఘమునందు అధ్యక్షుడుగాక 15 కలిగియుండురు. కార్య నిర్వాహక సంఘమునందధ్యక్షుడును ఉపాధ్యక్షుడును కార్య దర్శియుగాక నైడుగురుండురు. ఈసంఘము ఇండియా దొర తనమువారికిలోబడి పనిచేయును.

బర్మా

మోసము చేసినందులకు దావా.

రంగూన్ ఏప్రిల్ 1:— ఆల్ఫ్రెడ్ బెన్సామి ఉరఫ్ గ్రీనుస్మిత్తుగారు మోసమునకై స్మిత్తుకెప్రాన్ స్మిట్సుమీద యభియోగమువెచ్చిరి. వీరిని పిసాపుగలో వారంటుమీదబట్టు కొని దీనుకొనివచ్చిరి. జామీను యిచ్చుతరుండినందున జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు మంగళవారమునాటివరకు విమోచునిచ్చిరి. ఆనాడు కేసు విచారణజరుగును.

సిమ్లా

అధికారులకువచ్చిన తంతివార్తలు.

హిందూదేశపు మంత్రిగారు పంపుట.

సిమ్లా ఏప్రిల్ 1:— హిందూ దేశపు మంత్రిగారి వద్ద నుండియాక్రిందియుద్ధవార్తలు వచ్చినవి:— జర్మనీ సమృద్ధిమై నులు టూబ్బోచేసి ఇటలీవారి రెండుస్థిమయలను ముంచినవి. ఇందువలన చాల జనప్రముఖతగిగిడి. ఫాలభా అను స్థిమయ అజివారము మధ్యాహ్నము మురవబడినది. దీనిమీదికభాసుల లాన, ప్రయాణికులలోను బ్రాబ్బిసో ప్రేమికులన నేమి, మునిగిపోవుటవలన నేమి, నూరుమందినవ్వమెపోయిరి. నీటబడి చనిపోవుచున్నవారిని జర్మనీకులకుమిండుటకు ప్రయత్నించు తేదు. జర్మనీలెంతో నిర్దయతోనుండిరి. జనులు నీటిలోమునిగి కొట్టుకొనుచుండ సబుమెరై నునుచుట్టు తిప్పిజర్మనులపహసిం చిరి. మునిగిచనిపోయినవారిలో చాలమంది స్త్రీలున్నారు.

‘గూలా’ యను సరకులపైమరు శనివారము ముంచబడి నది. కళాసులలో 23 గురును, ప్రయాణికులు చుట్టును కను పడుట లేదు.

పోలండులో తీవ్రయుద్ధము.

పోలండు తూర్పు భాగమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. దీని పర్యవసాన ప్రేమియు తెలియలేదు నీమొననదికి ఉత్తర భాగముననున్న కోజరు అను గ్రామ మును తాముపట్టుకొనినట్లు జర్మనులు చెప్పుకొనుచున్నారు ఆసావినుకొటలయొద్ద జర్మనీవారు ఫిరంగులను వేయుట మాని వేరేరని రువ్వవారుచెప్పుచున్నారు.

వాచిఅను ప్రదేశములో చాల దారుణమగు పోరాటము జరుగుచున్నది.

కాశ్మీరియాలో యుద్ధము జరుగుచునేయున్నది. కాని ఇరుపక్షములలో నెవరునుముందుకు పోవుటలేదు.

తెను ఇపాణ్డెనువద్ద తీవ్రమైన పోరాటము జరిగినట్లు ను, మార్చి 27 తేదీని జర్మనీవారు పోగొట్టుకొనిన కందకము లను, తిరిగి పట్టుకొనుటకు యత్నించినట్లును, పరాసువారు తెలియజేయుచున్నారు. పరాసువారు తమ స్థానములను నిలవ చిత్తెట్టుకొని ఇతరస్థలములమీదికిపోయిరి.

రణరంగమునందు దెబ్బలుతిగిన సైనికులకు ఉపచార ములను చేయు ఇండియాన్ ఆర్మీ లెన్సు సంఘము ప్రశంస నీయుముగ పనిచేయుచున్నదని, హిందూదేశపు సేనలను నడిపించుచున్న వారు సర్ జాను (ఫ్రెంచిగారికి తెలిసిరి ఫ్రెంచిగారి సంగతిని హిందూదేశపు మంత్రిగారికి వ్రాసిరి

భారతీయ సైనికులను బ్రైటులలోని నైద్యకాల క్రూరభయగారు దర్శించిరి దీనిలో 2100 మంది కోగులున్నారు. నైదికలందరు చాల నుత్సాహముగ నున్నారు. తిరిగి రణరంగమునకు వెళ్లుటకై వీరు కుతూహలపడుచున్నారు

నూనాపెలువద్ద భారతీయ సైనికులకు విజయము కలిగి నందువలన, దెబ్బలు తగిలిన భారతీయ సైనికుల కుత్సాహకర ముగ నున్నది. నైద్యకాలవారు చేయుచున్న పనికి క్రూరగారు మెచ్చుకొనుచున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికాలోనిస్టాట్స్వర్దమన్న జర్మనులజిరమున యునియను సైనికులు పట్టుకొని గొప్ప విజయమును గాంచిరి ఈజిరము ఉకామసుకు ఈభాగ్యభాగమున, 50 మైళ్లదూరము లోనున్నది. చాల వస్త్రములను మందుసాగుగ్రీము, గుర్రములు, కంచరగాడిదెలు, గొర్రెలును దొరకినవి.

మార్చి 29 వ తేదీని రువ్వవారి కాకాదశము భాస్సు యుక్తు ముందువై పుననున్న కోటలను సమీపించినదికాని, మంచు క్రమియుండుటచే ముందుకు వెళ్లేకపోయినది. దార్జిలింగ్ను ముట్టడికిని దీనికి సంబంధమున్నదా పీటరుగ్రామనుండి తెలియుచున్నది. దార్జిలింగ్ను నశముచేసికొనుటకు చాల శక్తిని విని యోగించవలెను. ఈ సంగతి రువ్వవారు గ్రహించిరి. ఏకారణముచేతనైన కోటలు లొంగుటకు చాల కాలము పట్టవచ్చును భాస్వరను కోటలను పట్టుకొనుటకుకూడ, చాలప్రయాసను పడవలెను. భాస్వరను కోటలలో 14 అంగుళముల ఫిరంగులున్నవి. ఇవి నూతనముగ తయారుచేసినవికావు. సాతవి.

జర్మనీవారి యుద్ధపుటోడలు, లిజుపట్టణముమీద మార్చి 28 వ తేదీని, ఫిరంగులను వేసినవి. కాని ప్రయోజనము లేకపోయినది.

పోలండు ఉత్తరభాగమున అక్కడక్కడనున్న అడవులను, ఉన్నతస్థలములను స్వాధీనముచేసికొనుటకు యుద్ధము జరుగుచున్నది. కాని ‘వాచు’కు చుట్టునున్న జర్మనులు తరిమి వేయబడిరి.

ఇప్పుడు కాశ్మీరియాలో జరుగుచున్న యుద్ధమువలన, హంగరీదేశపుగతి నిర్ణయమగును. ఆస్ట్రీయావారు ప్రాణములకు తెగించి, తీవ్రముగ నెదిరించుచున్నను, ఇక్కడ స్థితిగతులు రువ్వవారి కనుకూలముగ నున్నవి. భాస్వర్మిట్టకై పునకు మధ్య భాగమున దుగ్గయులుగ నిర్మించుకొనిన కొన్ని ప్రదేశములనుండి ఆస్ట్రీయా సైనికులను రువ్వవారు తరిమి, పట్టుకొనిరి. ఇవి యిట్లుండ, కుడిభాగపు చిట్టచివరనున్న ఆస్ట్రీయా సైనికులునుకొనినానుండి రువ్వరావ్యము మీదకు పడెడి తిరి.

ప్రాన్సు బెల్జియము రణరంగములో ఫిరంగుల యుద్ధమును, అక్కడక్కడ తీవ్రముగ పోరాటమును జరుగుచున్నవి. 1915 వ సంవత్సరాంతమునకుముందే జర్మనీలోకాపు వచ్చునని పరాసు అధికారులు యుద్ధపుష్టిగి గతులను వివర్ణించి చెప్పుచున్నారు.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

Cargo of the "Bluejacket" saved by the Pluck of the Captain.

LONDON, April 1. CARDIFF.—The Steamer "Bluejacket" with a cargo of grain from the river Plate was torpedoed on the 18th March. The Crew displayed great heroism. They took to boats but though the vessel was listing heavily after being struck by the torpedo the Captain boarded her again alone and inspected the damage. He decided to attempt to navigate her but half of the crew refused to return while the others brought the ship in spite of heavy sea into Southampton, and thereby saved a cargo of three thousand five hundred tons of grain.

Another Steamer Torpedoed.

LONDON, March 31. GLASGOW.—The steamer "Crown of Castile" has been torpedoed off the Scilly Isles. A French steamer picked up the crew.

A Dockers Battalion.

Government Method of Meeting Dock Congestion.

LONDON, April 31. The Government, in order to facilitate working in the docks, is enlisting dockers under military law with army pay additional to ordinary pay and a guaranteed minimum of thirty-five shillings weekly. Overtime will be paid for extra. For example the first dock battalion of Liverpool regiment will have sergeants and corporals, etc. The men will wear khaki overalls and join of their free will. Lord Derby is in command of the battalion. At present the scheme is confined to Liverpool.

British Revenue 1914-15.

A Substantial Increase.

LONDON April 1. The Revenue for the financial year is £226,634,080 sterling, showing a net increase of £28,451,183 sterling. The principal increases are in Customs £3,212,000, excise £2,722,000, death duties £1,023,000 and income-tax £22,150,000. The only material decrease is in stamps, which is due to the restriction of Stock Exchange transactions.

FRANCE.

A Paris Report.

Artillery Actions in Champagne.

LONDON, April 1. PARIS.—Last night's communique said that artillery actions took place in Champagne.

Incessant Actions in Champagne.

There is incessant activity in Argonne, especially between Four-a-Paris and Bagatelle. The fighting is so close that an enemy trench mortar was hit by a shell projected at our lines. We captured one hundred and fifty metres of trenches on Tuesday night, capturing prisoners and two trench-mortars.

Enemy Dislodged in a Recaptured Position.

Several enemy battalions at dawn on Tuesday recaptured a portion of Bois-la-Prete, but were dislodged shortly afterwards.

Activity of French Airmen.

French airmen on Tuesday night dropped twenty-four bombs on stations and bivouacs in Woevre and Champagne and at Soissons.

In Belgium they bombarded the station of Bruges and an aviation camp at day time on Wednesday.

TURKEY.

The Bombarded Turkish Forts.

LONDON, April 1. The Russian Black Sea fleet bombarded Zonguldak, Kozla and Kilimli and Ergli.

The bombardment of Zonguldak and other forts was carried out by ships and seaplanes. The fog in the last three days prevented the bombardment of the Bosphorus forts.

Disaffection in Turkish Army.

Officers in Revolt.

LONDON, April 1. TENEDES.—Scarcity of food is causing disaffection in the Turkish army. A party of revolt against the young Turks has been formed among the Officers.

UNITED STATES.

Lord Haldane about the War.

LONDON, April 1. Lord Haldane interviewed in Chicago by the "Daily News" representative said:—"Though this is a struggle for existence we will not violate the dictates of Humanity in any eventuality. The real pacific Germany will take the helm as the result of the war. Secret diplomacy will disappear and everywhere will be a great diplomatic advance. I believe the world will be so organised that no nation will be permitted to go to War.

TELEGRAMS.

Loans to Belligerents.

LONDON, April 1. WASHINGTON.—Mr. Bryan, in a statement, said that the Government did not feel justified in objecting to loans arranged by belligerents with the United States Banks.

Sinking of the "William Frye."

Extent of American Claim.

LONDON, April 1. It has been ascertained that the cargo of the American Ship, "William Frye" was not American owned when the "Eitel Friedrich" sank her. Therefore America will only ask Germany to pay compensation for the hull. It is expected that Germany will readily consent and express regret.

AUSTRALIA.

Another Australian Contingent Offered.

LONDON, April 1. MELBOURNE.—The Commonwealth Premier has offered yet another contingent for the front.

GERMANY.

Lack of Officers for German Army.

CALCUTTA, April 1. A "Statesman's" London cablegram states:—"The statement of the review by the French general staff states that the German active regiment to-day has an average of only ten and new formation an average of six or seven. If the new corps were created and the war lasts ten months professional leading in each regiment will almost disappear. On the other hand in all French regiments the minimum of 18 professional officers each is constantly maintained.

Bad German Artillery.

Decisive proofs are available that German artillery has stood the campaign badly. Markings on shells show that the rifling is much worn. Moreover the formation of new corps has compelled the reduction of two guns per battery. Many old pattern guns are now appearing and consumption of munitions is greatly restricted. Orders have been found prescribing rigorous economy in expenditure of ammunition. The quality of projectiles is becoming inferior, a large proportion of shells failing to explode and other signs being evident of hasty manufacture and bad material. Some of the latest reinforcements are armed with obsolete rifles. The material wastage is accompanied by a decline in morale which is discernable in the papers found on the killed and in prisoners interrogated. The enemy had at first a feeling of absolute final superiority.

The energy of despair.

This was followed after the Marne battle by complete stupor. Soldiers' notebooks mention with undisguised terror their fearful losses and the overpowering effects of French artillery. Then the prolonged Flanders battle with losses of perhaps 2,000,000 produced a terrifying impression. The German troops were consoled for a time by the pretended capture of Warsaw. The Berlin Government has made sustained effort from the beginning of the war to create in the army an artificial state of mind based entirely on lies. Commanding Officers constantly deceived their men. Postcards have been found headed "Souvenir of capture of Warsaw". Official communiques had been often untrue. Incredulity is now becoming general. Intelligent prisoners admit that victory is doubtful. The enemy is now fighting with the energy of despair to secure an honourable peace.

Serious German Defeat on the Yser.

A Persistent Rumour.

LONDON, April 1. The Amsterdam newspaper "Vlaamsche Stem" says it is persistently rumoured that the Allies broke through the German line on the Yser and that the Germans suffered heavy losses. It is further stated that the German right wing has been cut off.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, April 1. The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 30th March 1915:—

Two vessels Sunk.

Two British vessels were torpedoed by German submarines with heavy loss of life. On Sunday afternoon the Elder Dempster liner "Falaba" was sunk south of Saint Georges Channel and nearly 100 persons, passengers and crew are believed either to have been killed by the torpedo or drowned. After the vessel sank the German crew are reported by several witnesses to have been peculiarly heartless. Not only an attempt was made to save life but the submarine circled round the drowning people while the crew jeered at them in their death struggle. Among the drowned were several women. The Cargo vessel "Aquila" was sunk by a submarine on Saturday, 23 of the crew and 3 passengers are missing.

TELEGRAMS.

Severe Fighting in Poland.

Severe fighting continues in North Poland without any definite result. The Germans claim to have captured the town of Tauragga, north of the river Neimen and the Russians report that the enemy batteries at Osowiec have almost entirely ceased fire. An extremely desperate battle is being fought at Wach. Fighting in the Carpathians continues but no important advance was made by either side.

In the West.

The French report heavy fighting at Les Eparges when the enemy attempted to retake the trenches lost on 27th March. They succeeded so far to recover some trenches but the French generally maintained gains and made progress elsewhere.

Indian Field Ambulance Commended.

Sir John French communicates to the Secretary of State for India that the General commanding Indian Army Corps commends the work of the Indian Field Ambulance.

A surprise visit.

Lord Crewe paid a surprise visit to the Indian Hospitals at Brighton with 2,100 patients. He was greatly struck with the cheerful demeanour and keen earnestness of the men to get back to the front.

The Indian success at Neuve Chapelle evidently had great effect on the spirits of the wounded. Lord Crewe was impressed by the good work of the Indian Medical Service.

Another war Telegram

SIMLA, April 1. The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 31st March:—

Success of the Union forces.

The Union Forces of South Africa have achieved success in capturing the German camp at Platbeek, 50 miles northeast of Umanis in the southeast corner of German South West Africa. Great quantities of supplies, clothing, ammunition and a number of horses, mules and sheep were captured.

The activity of the Russian fleet.

A Russian communique says on 19th March the Russian Fleet again approached the outer fortifications of the Bosphorus but were unable to continue the bombardment owing to a fog. A dem-official statement in Petrograd says that these operations were intimately connected with the allies operations in the Dardanelles. The Russians recognised that the operations against the Dardanelles fortifications required great exertions and in any case would be lengthy and that those against the Bosphorus also demanded much time and trouble. There are 14 inch guns on the Bosphorus fortifications though not of the latest type.

Libau Bombarded.

German warships bombarded the Russian town of Libau on the 23rd March but without effect.

Fighting in Poland.

In North Poland fighting continues for the possession of isolated woods and the heights but the Germans were driven out of the region round Wach. In the battle in the Carpathians which is now regarded as likely to decide the fate of Hungary the Russians regard their actions as developing with perfect success despite the enemy's stubborn resistance and a series of desperate counter-attacks. The Russians again carried some fortified positions in the central portion towards Birtfeld. On the other hand the Austrians on the extreme right have made a diversion by raiding Russian territory from Bukovina.

Fierce local Fights in the West.

In the west bombardment and fierce local fights are reported. A French official review on war says that the hour of famine will sound for Germany before the end of 1915.

The Roll of Honour.

SIMLA, April 1. The 90th list of casualties in France and Belgium contains the following:—

KILLED:—1 8th Gurkhas (attached to 2 8th Gurkhas) Sardar Vir Bahadur Rana

DIED OF DECEASE:—125 Napier R.H.S. Capt. E. H. Evans.

WOUNDED:—2 2nd Gurkhas-Jeminder Jit Singh Bhatta. 10 men of 34th Sikhs Pioneers, 9 of 1 8th Gurkhas, and 31 of 2 8th Gurkhas are returned as wounded.

The Assam Labour Board.

Rules for its Working.

ALLAHABAD, April 1. Rules under the Assam Labour Laws set for the working of the Labour Board are being considered by the Government of India. The Board will consist of the Chairman and fifteen members, the Executive Committee being composed of a Chairman, a Vice Chairman and five members with a Secretary. The Board will be under the administrative control of the Government of India.

BOMBAY.

The Border Regiment arrived.

The 2 4th battalion of the Border Regiment, which arrived from Home and reached Poona on the 2nd inst.

TELEGRAMS.

BURMA.

European Charged with Cheating.

RANGOON, April 1. Captain Smuts, alias Captain Smith, who is charged with cheating at the instance of Mrs. Grace Smith, proprietress of Anandale, has been brought to Rangoon on an extradition warrant issued for his arrest at Penang. The District Magistrate has remanded the accused, who was unable to give bail, till Tuesday, when the case will be taken up.

PUNJAB.

Lahore Special Tribunal.

LAHORE, April 1. It is stated that Major Irvine, Sessions Judge, Lahore, and Rai Bahadur Pandit Sivaram, Advocate, Punjab Chief Court, will be appointed Special Commissioners under the new Act for the trial of the conspiracy case among returned emigrants and other offences, at Lahore. The name of the third Commissioner is not yet known.

LATER.

It is stated that Mr Ellis will be the third Commissioner under the new act for the trial of Lahore conspiracy cases.

Reward to Villagers.

For Gallantry at an Attack by Dacoits.

LAHORE, April 1. Sanction has been received from the Government of India to the remission of land revenue in four Pattis of village Chabba in the Amritsar district, in recognition of the gallantry displayed by the villagers in resisting an attack of dacoits. The dacoity took place on the night of 2nd Feb. A band of men, most, if not all, of them being returned Sikh emigrants, armed with revolver and bombs, attacked a house in the Chabba village. The villagers of the neighbouring Pattis turned out with the greatest promptitude and courage and drove off the dacoits, one of whom they succeeded in capturing, while another was killed, and a third severely beaten but rescued by his companions. Seven villagers were more or less severely injured in the affray. In addition to the remission of land revenue, cash rewards have been granted to villagers who did specially good work.

Special Commissioners for Multan Cases.

LAHORE, April 1. There will be special Commissioners for the trial of cases and dacoities and other offences in the Multan division and it is stated that Mr. Wilberforce, I.C.S., Mr. Waring, I.C.S., and Khan Bahadur Abdul Gaffoor, the Khan of Zeida, will be the special Commissioners.

The "Punjabee" made into a Daily.

LAHORE, April 1. With the conversion of the "Punjabee" from yesterday into a daily there are now 4 English dailies in Lahore, besides bi-weeklies and tri-weeklies. Vernacular journalism is no less progressive.

Creating ill-will between Communities.

An Appeal to Patiala Chief Court.

LAHORE, April 1. In the Patiala case pending before Maulavi Fazl Matin Nazim of Baranala against Ram Shad and Bishamber Das on the charge of having created ill-will between communities by publishing a book "Khalsa Panth Ki Haqiqat," the Chief Court of Patiala has accepted the appeal of the accused and ordered the examination of five more defence witnesses.

UNITED PROVINCES.

Saltpetre Industry in U. P.

Measures for its Development.

ALLAHABAD, April 1. The Government of India have now before them a report on the Saltpetre Industry in the United Provinces submitted by Mr. Connolly, Commissioner of Northern India Salt Revenue. It is understood that a definite saltpetre area will be marked out and favourable terms offered for the development of the industry.

SIND.

HIGH PRICES OF FOOD GRAINS IN SIND.

The Commissioner on the Situation.

KARACHI, April 1. Speaking in a Durbar, the Commissioner in Sind referred to the high prices of food grains in Sind and said: "I fear that much distress has occurred, especially among the poor, by the extraordinary rise in the prices of food-stuffs. Probably as a direct result of the orders of the Government of India in connection with the export of wheat, prices have eased appreciably, and I have every hope that, with the new abundant harvest, the worst of this very unnecessary pinch has passed, for I believe that much of the rise in prices was artificially forced and was not a result of the natural laws of trade. To the plain man it seems that prices should depend on the law of supply and demand. There were and are, in the country abundant supplies of food grains and it is to the capitalist, a retail dealer operating in complete disregard of the necessities of the poor rather than to the cultivators of the soil we owe the high prices. Had the advantage of the cultivators of the soil we have a middleman who has wanted to increase his gains."

TELEGRAMS.

Telegraph Notice.

MADRAS, April 2.

To enable censors en route to recognise that a remittance telegram containing private code word or group emanates from or is addressed to a Bank of the approved list the name of the Bank must be transmitted in clear either the address or in the signature.

Weather Report.

SIMLA, April 2.

Rainfall is reported from north of the Punjab and surrounding hills and from east of Bengal and of Assam. The chief falls being Parachinar and Dera Ismail Khan in Khushab, Cherat and Murree, and Naraingunge 2. Forecast:—A general decrease in rainfall.

LATEST TELEGRAMS.

[REUTER.]

The King's Notable letter.

His Majesty ready to give up Alcoholic drinks.

For the Sake of his Country.

LONDON, April 1.

In a letter to Mr. Lloyd-George King George says that he feels that nothing but most vigorous measures will successfully cope with the grave situation existing in armament factories and this is undoubtedly largely due to drink which has caused delay in the conveyance of the necessary reinforcements and supplies to aid our gallant troops at the front. The continuance of the evil must result in the prolongation of the horrors and burdens of this terrible war. The King, if it be deemed advisable, is prepared to set an example by giving up all alcoholic liquor himself and forbidding its consumption in the Royal Household so that there shall be no difference between the rich and the poor. It is understood that the King's example in this matter will be immediately followed by a large number of high officers of state including members of the Cabinet and Judges.

Five Vessels Sunk in a week.

Total Sailings during the Week 1559.

LONDON, April 1.

The Admiralty's weekly report says that there have been 1559 arrivals and sailings at British ports which is a record since the Submarine blockade started. During the week five vessels were sunk not including the Dutch steamer "Medea" sunk by gunfire from a German submarine.

The Foreign Minister takes a short Holiday.

The Premier to Act for him.

LONDON, April 2.

It is announced that Mr. Asquith has taken over the Secretaryship for Foreign affairs while Sir Edward Grey has taken three weeks holiday. The latter is not ill but is probably taking a holiday as a precautionary measure. Hitherto Sir Edward Grey has not been able to have even short rests enjoyed by other Members of the Cabinet.

Bombs Thrown on Submarine bases.

LONDON, April 1.

The Press Bureau announces that this morning Flight Lieutenant Andrea successfully attacked German submarines which are being constructed at Hoboken dropping four bombs, and Flight Lieutenant J. P. Wilson reconnoitred at Zeebrugge. He observed two submarines alongside the mole and attacked them dropping four bombs, it is believed successfully. The Officers started by moonlight and returned safely.

New Military Promotions.

LONDON, April 2.

The "London Gazette" announces that the following have been appointed Major Generals. Colonel (Temporary Major General) G. F. Ellison, Colonel (Temporary Brigadier General) H. G. Smith, Director of Artillery, Colonel (Temporary Brigadier General) S. S. Long.

A Paris official Announcement.

LONDON, April 1.

A Paris communique says:—We continue successfully to wage mine warfare in the regions of Peronne Champagne and Argonne. We captured three Officers and 140 men in Bois Le Pretre and repulsed all counter-attacks and also a German attack on Parroy by a Landwehr battalion which suffered severely. The Belgian aviators dropped bombs on the aviation camp at Handzaeme and the Railway junction at Lortemarck.

Numbers of submarines changed.

LONDON, April 1.

Survivors of the "Talaba" affirm that U 28 was really one of the latest submarines as the lettering U 36 could be seen through the paint. This also confirms the belief that the Germans have been changing numbers of the submarines.

Casualties.

LONDON, April 1.

KILLED:—Second Lieut R. Gelderd, Somervell Grenadiers.

కలకత్తాలోని ముగ్గురు గండ్లగోళము.

ఒక పోలీసుభటునకు దెబ్బతగులుట.

కలకత్తాలోని చిట్టారుదగ్గర దాడినిదాసేబు ఒక మసీదున్నది. సోమవారమునాటిరాత్రి ఈమసీదుసమీపములో కొంతగందగోళముజరిగింది. అసలీగందగోళము ఎట్లుపుట్టిందో తెలిసినదికాదు. కాని ఈ ప్రాంతములందు కాపురమున్న కొందరు మహమ్మదీయులకు రైలుచేతికికాదు లీనుసీదును పడగొట్టించు దురని అనుమానము కలిగి కోపమువచ్చినదట. దొమ్మిజరుగునని భయమున వేయించుకొనెను, సహాయము పంపవలసినదనియు, సాయంకాలము తరుగంటలకు, రైలుచే పోలీసువారు ఉద్బంధంగా పోలీసుస్టేషనుకు తెలియజేయగా, ఇరువదిమంది కానిస్టేబులు, క్రెల్లతోవచ్చిరి. పదిమంది రైలుచే పోలీసు భటులకుడ పంపబడిరి. రైలుచేలోను, యంత్రశాల లోను పనిచేయు నాటగునందలమంది కూలీలు, మసీదు చుట్టు పట్టునూగి, గందగోళము చేయునట్లుకనపడిరి. పోలీసువారు వచ్చినతోడనే కొంత ఉద్రేకము చల్లరినదికాని కూలీలు షెల్లి పోవుటకు నిరాకరించిరి. తరువాత పీరు పోలీసునానివిద రాష్ట్ర జేసి ఆలీ, ఆలీ అని కేకలువెట్టిరి. తరువాత యూకోపియను సాదాతులు పిస్తోల్లతోవచ్చి మూకనువిడగొట్టిరి. మిమ్మట 8-80 నిమిషములకు కూలీలు ఎరదారి నారు వెళ్లిపోయిరి. ఇప్పటివరకేము శాంతముగనున్నది. సాపేక్షకాన్ స్టేబులుకు రాయితగిలి దెబ్బతగిలింది.

ఒక ముగ్గురవార్త:—మౌగ్రామమున యాజ్ఞవల్క్య కుల సంభవుడను, అమృత నాగ్వంశజుడను, "లక్ష్మీనారాయణ" యని వ్యావహారికనామము నభ్యుదయ నొక బ్రాహ్మణ గృహస్థుని మరణమున కంతయు చింతిల్లుచున్నారము. ఈ మహానుభావుడొక సామాన్యపురుషుం డయ్యెను, నిత్య సత్య శ్రుతుడును, శిష్టపాలకుడును, నభ్యుదయ డెను. ఈతన యెబరి సంవత్సరముల జీవితములోను, ఎవ్వరితోడను, పరుష వాక్య మొక్కటియైనను పలుకక యెవ్వరి మనస్సును నొప్పించక "అమృత వాక్కు"ను వంశనామమును సార్థకపరచెను. ఈయనయశి స్త్రీ గ్రామమునేగాక నీ ప్రాంతముల సంతము నీటివైన నూనె బొట్టువలె వ్యాపించియున్నది. ఇట్టి సుపు శ్రుని మరణమునకు భారతమాతయేమెటులనుండునోగదా— అని పురవాసి కృష్ణజిల్లా వెనుగొండనండి వాయుచున్నాడు.

The Kistna District Co-Operative Bank (Ltd.) Masulipatam.

కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు కో-ఆపరేటివ్

బ్యాంకు (లిమిటెడ్) బందరు

మూలధనము 1,00,000

భాగము 1-క రు 100 చొ॥ 1000 భాగములు

ప్రస్తుతము వసూలు చేయవలసిన మూలధనము 50,000

వడ్డీకి దాచిఉంచుకొను వారికి (డిపాజిటు చేయువారికి)

6 మాసములు ఉంచుకొనె యెడల నూటికి సం॥కు రు 5 చొ॥

6 మొదలు 12 మాసముల వరకు, 5½ చొ॥

1 సంవత్సరము అంతకువైన ఉంచుకొనె యెడల రు 6 చొ॥

వడ్డీ 6 మాసముల కొకపర్యాయ మివ్వబడును.

మద్రాసు గవర్నమెంటువారి నెం 1267 రు

ప్రకారము గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులుకూడ భాగములు

పుచ్చుకొనవచ్చును. వడ్డీకి దాచిఉంచుకొనవచ్చును.

జంధ్యాల గౌరవాధికారి, ప్రెసిడెంటు

చిన్నం గాజునన్నార, అసంకీర్తకరి.

బహుమతి. బహుమతి.

ఏబది (50) రూపాయలు.

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా పనుమట్టు గ్రామ కాపురము, కమ్మకులజూడ, యెట్లని చానుగల 17 సం॥ వయసుగల్గిన యొక ముఖముమీదను మెదనీదను చిన్నబిడ్డనొకముగనుపించినపుడు వైనిమచ్చలుగల యట్టియు, కోదారి వెంకట పుయ్యగారి కుమారుడును నాకు అల్లుడువైన లోకనాథము అను చిన్నవాడు, ఇంటికడ యెవరికి చెప్పకయే యెదుటగోనిస్కారముగ పోపోయెను. ఏటవ్యాఖ్యలై నను వానికూడ తెలిసికొని తమవద్ద నిలిపి యానంగతి యీ ప్రతికాధిపతిగారి ద్వారాగాని, మత్యెవరిద్వారాగాని యుత్తరముద్వారాగాని నాకు తెలియజేసియుండల నాఖ్యలన్నియు నేనే భరించి 50 రూపాయలు బహుమానమిచ్చెదనని యెందుమాలముగా తెలియజేయడమయింది.

కాజు. సోమయ్య.

పనుమట్టుపొస్టు గుడివాడ తాలూకా.

పార్లమెంటు సభ.

ఇండియానుగుణించిన ప్రశంస

సింగపూరు రచ్చ

ప్రతి సింగపూరునందలి 5-వలెట్ ఇన్ ఫెక్ ట్రీ డివిజన్ లో నిజీవల సంభవించిన ముమ్మరము కలహమునకు గల కారణము, దాని పరిమితి, ఈవిషయములనుగురించిన వివరములను ఇండియా స్టేటు ప్రెస్ టెలిగ్రాఫు సభికులకు తెలియజేయ గలరా?

సివిలియన్లను, స్థానిక స్వచ్ఛంద సైనికులను ఈ రచ్చలో నెట్టు కలిసికో, వారాప్రతికలలో నెజుకడిన అధికారుల రిపోర్టులనెట్టుగుట్ట సులభసాధ్యముకాదు. ఇటీవల మరల సంఘటిల్లకుండుటకు ఏమేమిప్రయత్నములు చేయబడినో యెఱుగుటకు ప్రభువులు తుతూహలము గలిగి యున్నారు, అని ల్యాండ్ ఫోర్స్ ప్రభువుగారు ఇండియా స్టేటు ప్రెస్ టెలిగ్రాఫు నడిగిరి.

ఉ. 'అచ్చట ఏమిజరిగినదో ఆవివరములను' సంపూర్ణముగ తెలియజేయ జాలకుండుటకు చింతిల్లుచున్నాను. ఇప్పటి సంగ్రామసందర్భమున ప్రపంచమునం దెల్ల ప్రాంతములలోను భారతీయ సైనికులు అంజనము ముఖ్యముగ మహమ్మదీయులు తమ రాజభక్తిని, విధ్వంసాచరణాన క్రింది అనుసరించి ప్రశంస నీయమగుతున్న ప్రపంచమునంద, సింగపూరునందలి యావించారకరమగు దండగమున మహమ్మదీయ సైనికులు చేరియుండు నటుల పొసగినందున, నీ కలహమును గురించిన కారణముల నెఱుగవలయునను కోరిక యిట్టిదని నేను గ్రహింపగలిగితిని. 5-వ ఇన్ ఫెక్ ట్రీ డివిజన్ లో చేరిన సైనికులలో పరస్పరము కొంతకంట అనూయము వైరమును ఏర్పడియుండెనని. ఇందులకు కారణములు ఆ సైన్ లోపల కలిగినవియే. సివిలియన్లకు గాయములు తగులుటకు కారణము లవియివియని ఖచ్చితముగ నే నెప్పుడు చెప్పలేను. కాని ఆవిషయము సంపూర్ణముగను, జాగ్రత్తగా విచారించబడును. ఫిబ్రవరి 21-వ తేదీని సైనికులలో కొందరు సేనాధికారి గారందలలో నాయనమీద పడిరి; చాల గండగోళము కలిగించిరి. ఆసందర్భమున కలహము వెలిగెను. అందులో సివిలియన్లకును, సైనికులకును చాలావ్యయము గలిగెను. సామాన్యముగ నొక యుద్ధము జరిగినదనియే చెప్పవచ్చును. ముందు వెనుక ఆలోచన లేకయే తుపాక్షులు ప్రేల్చబడినవి. ఈసందర్భములోనే సివిలియన్లు మడిసెరిన సాయభిప్రాయము. కమెండ్ యింట్రిగెన్టు గారియింటియొద్ద తిర్చితునందుచుండిన చాలంటియరుసంఘముల యొక్క సహాయముతో నాయాఫీసురుగారు కలహముచేసిన వారిని తిరుమగ్నాటి, కలహమునడచుటకు పూనుకొనిరి. ఆకలహమునుసంపూర్ణముగ నణచుటకు రెండుమూడురోజులుపట్టెను. కలహమునకు కాలాతివ్వినవారు దశదిశలకు పారిపోయిరి. వారిని చుట్టిముట్టడించుటకు చాలకాలమాయెను. ఇట్లుకొనిన వారి పుట్టి క నే కు లు లేరు. ఫిబ్రవరి 21-వ తేదీ ల పుట్టి కి టె రి ట్ ర య లు రెజిమెంటుతో చేరిన పటాలములు అట్లు ఇండియానుండి సింగపూరు చేరినవి. కలహమునకు పూనుకొనిన వారిలో 50 గురిలో కొందరు చంపబడిరి; కొందరికి గాయములు తగిలినవి. చెదరబోయిన వారిలో ననేకులు సింగపూరు హాస్పిటలనందలి ద్వీపములలో నొక్క దానియందు ప్రత్యేకించి యుంచబడిరి. మరేవేల్లు గయిడ్సు లో నొక కంపెనీ అట్లు దాప్రాంతమునందుండెను. ఆ కంపెనీ సీల్ సీవారు కొందరు ప్రెస్ పోస్టు కలహమునకు పూనుకొనిన వారితో చేరిరి. కలహము జరిగినపు దాప్రాంతమున వెళ్లుచుండిన సీక్రు సైనికుల పటాలముకట్టి, ఆ కలహము లణచుటలో అధికారులకు తోడ్పడెను. మరియు, 5-వ రెజిమెంటులో చేరిన వారిలో ఆ నేకులు కలహములో పాల్గొనక, దాని నణచి సౌమ్య స్థితిని సంఘటిల్ల చేయుటకై యధికారులకు తోడ్పడిరి. అట్లుదే విచారణ జరిగిందగల విషయములలో కొద్దు మాన్వల్ విచారణ జరిగెను. ఇండియానుండి యొక జనరలును, నుతొండలును గల కమిటీయొకటి సంపూర్ణ విచారణ జరిగించును. ఈ రచ్చ కేవలము స్థానికమై, ఆ సేనాలో నేవీయో లోషముల కారణములుగ గలిగినదేగాని, కొందరు కదలకులను పుట్టించిన మేరకు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి ప్రతికూలముగ పూనుకొనబడినకలహముగాదని ప్రభువు లెఱుగవలయుననుట నా ముఖ్యముగు కోరిక' యని ఈ ప్రభువు గారు 'జవాబు' నడిరి.

ముమ్మరముపారా బాంబుకేసు

ముమ్మరము నిర్దోషియని వదలిపెట్టబడుట.

న్యాయమూర్తుల అభిప్రాయములు.

ఈబాంబుకేసులో ముద్దయము నాగేంద్రనాథసేతుడు (వెసిడెక్ సీకాలేజీ (రాజభానిక శాఖ)లో చదువుచున్నాడు. ఈతనివాసగృహము ఆక్స్ ఫర్డ్ మిషన్ హాల్ లు. కడచిన నవంబరు నెల 25 వ తారీఖునాడు రాత్రి రమారమి ఏడున్నరగంటలకు హరిసక్త రోడ్డులో చేరిన ముమ్మరముపారాసంఘంలో క్రిమినలు ఇన్ స్ట్రుమెంట్సు డిపార్టుమెంటు డివీజీనూరం పెండెంటుగు వసంతకుమార ఛత్తర్జీగారు కనించు గృహముమీద రెండు బాంబులు వేయబడినవి. ఒక్కటి గ వా ట్టి గుండ లోపలికవెల్లి ప్రేతన; మరొకటి గోడకు తగిలి ప్రేతన. బాంబుదెబ్బలు తగిలి రామభజననింగ అను పోలీసుఉద్యోగస్థుడు. చచ్చెను; మరొకరు పోలీసుఉద్యోగస్థులకు బలముగ గాయములైనవి. నాగేంద్రనాథ సేతునకు బలముగ గాయములు తగిలినవి; వా డాగాయములతో క్రిందపడియుండగా, పోలీసువారు వానిని పట్టుకొనిరి. ముగ్గురుగురు తుట్టుకలిసి కుట్రచేసి, బాంబులను పడవేసినయ్య, వారిలో నాగేంద్రనాథ సేతుడొకడైయుండుటయే కాక, బాంబులను పడవేసినవాడు వాడే యనియు, ఫిర్యాదిపక్షమున విన్నవించబడుచు ముద్దయమీద మొత్తమున ఎనిమిది నేరములు మోచు బడి న వి. బాంబులను వేసిన వాడు వీ డే యని నాలుగు నేరములు; బాంబులను వేసినవాడు వీ డే కాకున్నన, ఆట్టి దుడుకుతనమునకు తలవెట్టినవారిలో వీడొక్కడని నాలుగు నేరములు. ఈ తీరున నెనిమిది నేరము లేర్పడినవి. ఇందుకని ప్రత్యేకముగ నెఱియింపబడిన "స్పెషలు ట్రిబ్యునల్" కోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తులకు ముఖ్య, హోంవుడ్ గారులు కలిసి విచారణ జరిగించిరి. సాక్షిబలమున, వస్త్రధారణ సందర్భములను, వాదప్రతివాదములను చక్కగ పరిశీలించి, ముద్దయ సర్వవిధముల నిర్దోషియని తీర్మానించి యాతనివదలిపెట్టుటకు తీరుపొసగుచు నై న్యాయమూర్తులు తీర్పుచెప్పిరి. ఇట్లు తీర్పుచెప్పటయం దాన్యాయమూర్తులు తమతమ అభిప్రాయములను వెల్లడిపరచిరి. వానిలో కొన్ని యాక్షింప నూచింపబడుచున్నవి.

ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు.

ఈబాంబుపతనసందర్భములపై ముద్దయ ఆరాజక సంబంధముగు ప్రయత్నములలో దేనియందుగాని సంబంధము గలిగియున్నాడనుటకు ఫిర్యాదిపక్షమువారి కేమియు తెలియదని ఫిర్యాదిపక్షమున వాదించు న్యాయవాదులలో నొక్కరిగుండునో సత్యేంద్రసిక్తహా గారు వాక్రచ్చిరి. ఫిర్యాదిపక్షము వారు హోంసు గారిని సాక్షిగ రప్పించిరి. ఇట్లు చేయుటలో, ప్రభుత్వమువారి (అనగా, ఇచ్చట ఫిర్యాది) పక్షమున పరిచేయున్యాయవాది ముద్దయని క్షీంపజేయవలయునను నట్లేకముగాక, నిక్కమువారయుటలో న్యాయమూర్తులకు తోడ్పడవలసినదే తమవిధియను సభిప్రాయమును గలిగిన రెంచనలెనను సీటి కనుగుణముగ ఫిర్యాదిపక్షము న్యాయవాదులు ప్రపత్రించిన వారైరి. మాకు తెలియవచ్చినంతకంటకు ముద్దయ రాజభాని కలాశాలా విద్యార్థి; ఆక్స్ ఫర్డ్ మిషన్ హాల్ లులో వసించుచున్నాడు. కాబట్టి, వీడు సామాన్యముగ నీచనవాసమునకు కడుదూరముగ నే యున్నాడనుట విశేషము. వీడు ముమ్మరము పారాసంఘంలో డివీజీ నూరం పెండెంటుగా రింటితెత ఆబాంబులు పడవేళయండుండుట వీనినిర్దోషత్వమున బలపరచదనవచ్చును. కాని, ఫిర్యాదిపక్షమువారు వీనిసోదరుడు సంబరసెటలో ఆప్రాంతమున వసించియుండెననుటయు, వాను తనసోదరుడుభోజనము చేయు హోటలు చెంతకు వెళ్లుచుండిట్లు ముద్దయ చెప్పటయు, ఆభోజనశాలకు మార్గ మప్రాంతమున నుండుటయు, ముద్దయ ఆతరుణమున ఆప్రాంతముననుండుట అసహజము కాదనిశబదమవుచున్నవి. బాంబులుపడినపుడు తాము, ముద్దయ, ఎకరెకరచ్చు పెచ్చునుండిది, పిమ్మటపూర్తి తీరనువిషయము, ఈసందర్భములను గురించి సోమేశ్వరుడు, మనోరంజనుడు, వీరు చెప్పిన సాక్ష్యములు విశ్వసనీయములుగావు. తమ మాటలను దృఢపరచుటకు వీరు తేనిపోనివి కొన్నిటిని కల్పించిరి. మేము ఆప్రదేశమునకు వెళ్లి పరిశీలించితిమి. ముద్దయ వెంట నంటి తాము పరుగెత్తికంటు సామేశ్వరుడు చెప్పినసాక్ష్యముబట్టిని పేక్ హింగా అను నాతని సాక్ష్యము రూపించుచున్నది. గడచిదలలో సోమేశ్వరుడు దిగ్భుజుడని యుండెను; తానేమి చేయదలచి యుండవచ్చునో దానిని తానుచేసినటుల చెప్పచున్నాడనుట భావ్యము. వీడు ఆయిం

టిని కదలి వెళ్లియుండలేదని సత్యేంద్ర బనర్జీ గారి సాక్ష్యము నూచించు చున్నది. 'ముద్దయ పరుగెత్తెను; మేము వానివెంటబడితిమి' అను ని త్యా ని ఆంశము లలో నిక్కములేదని మాకు నమ్మక మేర్పడెను. సారాఫర్ అను మతీయొక్క సాక్షిమాటలకూడ అవిశ్వసనీయములై యున్నవి. వానిమాటలు నిక్కములై యున్నచో, ముద్దయ దోషియని 400 డిటముగ నేర్పడియుండును. కాని, వాడు అబద్ధమాడెను. ఫిర్యాదిపక్షమున వాదించిన 50 సత్యేంద్రసిక్తహా గారు తమ జవాబులో వాని సాక్ష్యవిషయమును ప్రస్తావనకావ చేయలేదు. ఆసాధ్యమని దృఢముగ నేర్పడు విషయములు జరిగినటుల ఈసాక్షి బొంకియున్నాడు. ముద్దయ గాయములు తగిలి తి అచ్చట పడియుండగా, వెంటనే యా విషయమును తనసోదరు సెట తెలియజేయు నటుల ప్రార్థించి యాసోదరునిపేరును, ఉండు చోటును తెలియ చెప్పి యుండుట ముద్దయ తనసోదరుని యొద్దకు వెళ్లుచుండెననుటను నిరూపించుచున్నది. ముద్దయ ఆస్పత్రులో ఆసందర్భముగ రెండు ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చెనని విషయముగూడ యిట్లు ముచే రూపింపబడలేదు. ముద్దయయొద్ద నొకరివాల్పరుండెనని ఫిర్యాది పక్షమువారు నడిపించిన, తనవద్ద రివాల్వరుడియు నుండి యుండలేదని ముద్దయ గృహముగ చెప్పెను. పిమ్మట యెవరైన దానిని నీచెంతిసరించి యుండవచ్చునా యను సలహా విషయమై వాడేమియుచెప్పలేదు. వాడెప్పుడంతటిదిగ్భుజుడని చాల దురవస్థలో నుండెను; తనబట్లు నేమిజరుగుచుండెనది వాడెఱుగ లేకుండెను. రివాల్వరును వాడుండుకొని యుండెనయెడల అది రక్షణములుకలిగిన మతినయెయండె మనద. నెత్తురుమరకటగాని, మట్టిగాని తేక, అది శుభ్రముగనుండి నటుల సభి ఇక నెక్కురు చెప్పెను. మరొక, ముద్దయచేతిలో రివాల్వరుండియుండినయెడల ఎవ్వరెప్పుడు చూచియుండుట సాధ్యమైయుండనో వారందరు తాము ముద్దయచేతియందు దానిని చూచినటుల చెప్పలేదు. పేక్ హింగా, మనోరంజనుడు, సోమేశ్వరుడు, వీరు రివాల్వరును చూడలేదు. రివాల్వరు నుంచుకొనియుండెననుట నిక్కముని నిరూపింపబడెనయెడల, ముద్దయ దోషమునని నిర్ణయించుట కలవికాదు. ఈ విషయమును సత్యేంద్రసిక్తహా గారు యంగీకరించియున్నారు. మరొకరిసాక్షులు సారాఫర్, బాల్లా, సుధీర్, కారద్ మున్నగుసాక్షుల వాక్యములను విశ్వాసాత్మకములుగా చున్నవి. ముద్దయ నిర్దోషిగ నుండవచ్చునని గంజీమున కనకాశము గలదనిగావు. వా నరముగ నాతనిని నిర్దోషియను నిండునమ్మకముతో నాతనినివదలి పెట్టుటకు తీర్పు కోసకుచున్నాము.

న్యాయమూర్తి: ముఖ్యగారు.

ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు ప్రతిపదించిన తీర్పునందలి అభిప్రాయముల విషయమి నేను వారితో సంపూర్ణముగ నేకీకరించుచున్నాను. ముద్దయ సంపూర్ణముగ నిర్దోషియని నాకు దృఢముగ నమ్మక మేర్పడినది. ఈ నిరపరాధిని ఆ ఘోర కార్యములో సంబంధముగలవానిగ చూపించుటకు చేయబడిన ప్రయత్నములు నిష్ఫలములైనవి. ఆప్రయత్నములయందలి కల్లలన్నియు తెల్లమైనవి.

న్యాయమూర్తి హోంవుడ్ గారు

ఈకోర్టు (ఆనగా, ప్రె) అభిప్రాయములతో నాయభిప్రాయములు సంపూర్ణముగ నేకీకరించుచున్నాను. ముద్దయ సర్వవిధముల నిర్దోషియని నా దృఢవిశ్వాసము. నిష్కారణముగ నీ నిరపరాధి నిందసాలై యిక్కలులకు బాబువలసిన యుండెను. విచారణారంభమున నీనిరయందు నిష్కముండినటుల కనబడుచుండెను. కాని విచారణజరిగినకొలది ప్రమక్రమముగ నాసందర్భము మారినది. ఇతనిమీద మోపబడిన నేరము నతడుచేయలేదని నిరూపాటముగ నిరూపణమగుచున్నది.

దేశోద్ధారకుడగు గోకేచరిత్ర

ఈ స్వార్థత్యాగి పవిత్ర చరిత్ర మించు విఖలముగా వర్ణింపబడి యున్నది. భారతీయులకు - ముఖ్యముగ నాంధ్రులకు ఈ మహానియు వాద్యనియుడు. గ్రంథ మచ్చులోనున్నది. చదువదగినది. హెచ్. వి. కృష్ణఅందుకో. చిత్రాద్రిపేట, హాంబయ. రామకృష్ణ.

శ్రీర పంతులు !

కొద్ది చతురతే గలవు !

మంచిసమయము!

బిరొపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము స్వచ్ఛందము.) భర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజి సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియజేయుటకు ముఖ్యమైనది. ఈ ప్రకటనలతోనే యుద్ధమునకు ప్రారంభమయ్యెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధులు యుద్ధమునకు ముందుకు వచ్చిరి. ఇతరులు ప్రపంచ సంగ్రామమున లోకమునకు యుద్ధమునకు విక్రయించు ఆంధ్రగ్రంథముకాదు. నిజముగా "బిరొపాఖండమున" జర్మనీ మొదలగు దేశములకు గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకాలములను అందరు చక్కగా తెలుసుకుటకు జర్మనీ యుద్ధమున మొదటిసారి వరకు జరిగినవిషయము లిందున్నవి. బిరొపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుసుకొనుటకు ఈ మొదటిభాగమునందు దెలుపబడిన యాంధ్రకవిత్వముల శ్రద్ధతో జదివితగలము.

జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా వంటివి నిర్మాణము. గతకాలమున బిరొపాఖండమున ముఖ్యము, జర్మనీ యొక్కాధిపత్యమును స్థాపించుట, ఇటలీయకమత్యమందించుట. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మాటుబాటులు. జర్మనీయొక్కాధిపత్యము ఉచ్చదశకుండుట, అధికారవిజృంభణము, రాయవదము. క్రేటుబిల్డ్ జర్మనీయు చేసిన పోటాపోటీలు. బాల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. బిరొపా సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధరాజు చంపబడిన వెనుక సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు. సార్వభౌములారంభించిన మహాయుద్ధ వివరములు గలవు.

బిరొపా చరిత్రము నింతటిపులముగా నిజకారణసహితముగా వెనుకను నివరణప్రాయశ్చరణని జోక్కిచెప్పగలము. పుస్తకమును దీని చదివినవానికి విషయముల సత్యసత్యములు తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలతో "అల్టిమటము"ను, 6 భాగములతో "ఫైనల్"ను, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

వెంట వెంటనే తమిళభాగములు వెలువడుచుండును. ఇందులో ఆంధ్రకవిత్వము వ్రాసిన చక్కని ప్రతినిధులు గలవు. మాచిరునామా:—సుపీయర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం. 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సారాపరిణా.

ఇది దేహమునందు బుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు కల చర్మరొగములను బాగుచేయును. కీళ్ళపొట్టు, పాత వాయువుపొట్టు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నయముగలుగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికింతు పులకు పుట్టినగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన కఠినమైన గలము, అరొగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తొడనే శరీరములో నెలవిధమైన మూర్ఛ గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తొడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా నెల రూ. 1-4-0.

కుటుంబమునందు:—ఇది చర్మమునుపుత్తిగా బాగుచేసి రొగమును కుదుర్చును. భారతమధుపల్లి (తాగుటకు మందు) నాగవల్లితైలము పైపూతకు మంగు. ఈరెండుకలిపి కలలోజుకు సరిపోవుముందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గకర. వననవాడి, నం. 2, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

నం. 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

శలనోష్ణల మాన్యును. వాయువుపొట్టు బాపును.

పార్శ్వపునోపుల బారిదోలును. పొట్టుపొగొట్టును.

చర్మముపైన రాచిన లోపలికి న్నాపించి

లోకలి నొప్పులు నయితము చేసగలవు.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

పంచభాషచీటి చూచికొనిన మోగము గలగదు.

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే. హిందూ దేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోక ప్రఖ్యాతిమైనమంగు. ఇప్పుడు దీనిని తయారగుచున్న క్రొత్తమందుగాదు. పదియైదేండ్లుగా దేశమునం వంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేడిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబుసెట్టివిధి, చెన్నపట్టు.

మదన కామేశ్వరలేహము.

ఇది మిక్కిలి వీర్యవృద్ధిని, బలమును, కలిగించును.

(2) మేహములు, నిక్కాక, నిస్సత్తుక, శుక్లవర్ణము, ఆతి

మాత్రమును ఖండించును. (3) గర్భమును శుభ్రపరిచి వృద్ధిబొం

దించును. (4) నరములకు సత్తువనిచ్చి యావనమును నిండించును.

2 డబ్బీలుచాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు. 1-0-0.

పాలనుగంధి లేహము:— సహమేహము, మేహములు,

వాడలు. పుండు, పొట్టురాచుట, యితర చర్మరొగములు, కీళ్ళ

నొప్పులు, గంధోషము, మొదలగువాల్లను 4 డబ్బీతో నిర్మూలము

చేయును. 20 తుల. డబ్బీ రు. 1-4-0 (4 డబ్బీ రు. 4-8-0)

ఘనసాదంపి:— ఇది తెలుపు, ఎరుపు, పసుపు, మొద

లగు అంటు (పెం) రొగములను, మూత్రపుండును ప్రామమును

తీక్షణము చేయును. 2 డబ్బీలుచాలును. డబ్బీ రు. 1-4-0.

గుళికలంబి తలనూనె:— ఇది మిగుల పరిమళము గలిగి

పూలవాసనను గుర్పించుకొట్టుచుండును. సీసా రు. 0-8-0

మాకాల్లాగు ఉచితము. వి. పి. ఖర్చును ప్రత్యేకము.

5 గు. వైద్యుల ఆదర్శము రు. 1-కి 0-2-0. కవివాసచ్చెదము.

పి. డి. ఎ అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం,

పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

యుద్ధము-ఆంగ్లేయరాజ్యము

దామర్ల. వే. నరసయ్యచే వ్రాయబడి

డి.వాక్ బహదూర్ డాక్టర్ సర్ యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్

గారు అనుగ్రహించిన ఉపాధ్యక్షముతోడ

చెన్నపురి గవర్నరు లార్డ్ వెన్టెల్ లన్డ్

మహాసేయునకు అంకితము చేయబడినది.

ఈ పుస్తకమున నిప్పుడు బిరొపాఖండమునందు

యుద్ధముయొక్క యథా సమాచారములన్న అనేక సందృష్ట

ములగు విషయములన్న గలవు. యుద్ధమును గూర్చిన యథార్థ

వర్తమానము లందఱును జక్కగా తెలుసుకుటకై పుస్తకము

మహాపాఠశాలకమైనది వైస్రాయ్ సహా గవర్నర్ లును,

కాన్స్టేబులను, మోకొర్టుజడ్ జేలును కలాకాలాధికులును

ఇంక ననేకమహాసేయులును యోగ్యతాపత్రానిచ్చియున్నారు.

ఈచరిత్రము ఇంగ్లీషునందు అత్యున్నతమునందు

ప్రతిపఱచి యున్నది. ప్రతి యొకటికిని వెల అణాలు 0-8-0

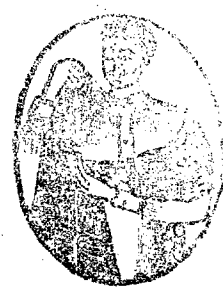
విపాలాకూలి ప్రత్యేకము. పుస్తకములు దొరకెడివోటులు:—

2. డి. వాగసుబ్రహ్మణ్యరావ్ బ్రదర్స్: 2, కొండిసెట్టి విధి

టిన్నెన్ బ్రిడ్జ్: ట్రైవాక్డ్రం, బార్డిటవున్, మదరాసు.

మంత్రిసమయము! శ్రేష్ఠము ఖర్చుపడినది!! డాక్టర్ కోరుకన్న!!
ఈపంచల కోనువారికి, పంచ 1-కి ఆర్థికార్థము
కోర్కెని కోడెడ్రావలము అను గ్రంథముకలిగి ఇదాము.

మేలైన జపాణ పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కట్టుపట్టులు
బహుళం భరణ తగినవియున్నవి.

వాచకులారా! శ్రీరామారామము
నాగరికతయున్నగు మెచ్చినవికల్

పట్టుపంచలు పంచుగవలెను. అం

దముకోరకు తెప్పించి విక్రయం జరిగి

పోగా మిగిలిపట్టు పంచెలున్నా. తమ

యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ

ఆకుపచ్చ, రోహ, శుభకర్మం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాసు

నీయమైనవి, తగ్గినవి.
రీత్యమారనిడివిన్ని 2 1/2 మూల తెలుగుగల పట్టుపంచ 1కి 2-0-0

పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-4-0

డిపో రెండుపంచలు కోనువారికి తపాలఖర్చులు ఇకాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,

కి, కందప్ప మొదలివిధి, తిరువల్లిక్కే-కి, మదరాస్.

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు

మానద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమూ

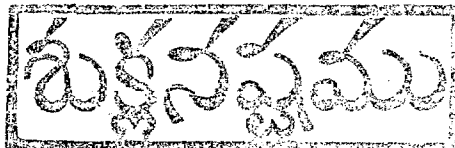
ర్చుచు గమనింపును.

కరస్పాండ్లు మొదలగు నవి ఇంగ్లీషున

వ్రాయవలయును:—

ఎన్ నారాయణ అందు కంపెనీ,

21, హమ్మంబిడి, బొంబాయి.

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు సగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా

బే గం సా హి సో వ.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట

వలన దేహమందలి యే

భాగమునయుండు రోమము

ను చెడుపులేక శుద్ధము గాను

యెటువంటి మచ్చలులేకయు

ను బాధ లేక యును నిక

సంయును. చర్మముయొక్క

ర్వీభాగమైన రంగును కాతని

పోగొట్టక చేయు (సోప్)

ఇదిఒకటి. వెల 8 బిళ్లలు వెట్ట 1కి 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 ఆ.

ఆర్.వి. పండిట్ అందు కంపెనీ నెం 5 బందరవిధి మదరాసు.

క స్తూ రి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, పండ్లికి, వాలింతిరొగములకు,

వాతములకు చిక్కదిద్దల బబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యావరాయి